

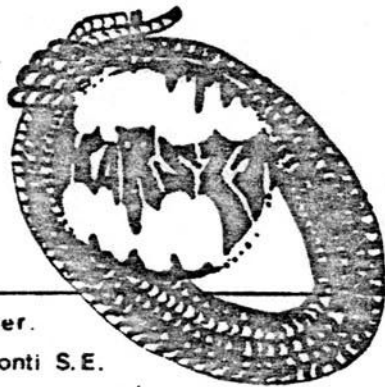

III. ker. KÖZPONTI SE.

"Karszt" Barlangkutató Csoport

1 9 8 5. évi

J E L E N T É S E

III. ker.
Központi S.E.
BARLANGKUTATÓ CSOPORT

1986. Április

Készítette: Had András
Budapest, III.
Mozaik u 20.

TARTALOMJEGYZÉK

Munkatervünk teljesítése	1 oldal
Összefoglalás	3 oldal
Feltáró kutatás a Macska barlangban	4 oldal
Csoportélet	11 oldal

Mellékletek:

Térképmelléklet	6 lap
Kutatási engedély másolata	2 lap
Irodalmi hivatkozások, elődök nyomai	14 lap

MUNKATERVÜNK TELJESITÉSE

A csoport folyamatos felfejlesztése továbbra is központi kérdésünk volt. Mint minden újonnan létrejövő szervezeti egységnél, úgy itt sem volt ez a tevékenységünk zavarmentes /1983-ban alakultunk meg !/.

Tevékenységi körünket két igen fontos területre öszpontosítottuk, úgy mint a csoport szervezeti életének erősítése, valamint a Macska barlangban folyó kutatótevékenység kiszélesítése.

Munkatervünket nagy átlagban sikerült teljesíteni.

1. Csoporttevékenység

4 fő új felvételessel, 1 fő régi MKBT tag átigazolásával gyarapodott a csoport létszáma. Igaz ugyan, hogy mindeközben voltak olyan tagtársaink, akik más csoportok munkájába kapcsolódtak be, de még a távozásuk ellenére is növekedett a csoport létszáma.

Nőtt a technikailag képzett, barlangi túravezetésben jártas, gyakorlott vezetők száma. 5 fő rendelkezik a Barlangjáró I. tanfolyami végzettséggel.

Nem sikerült az 1985-ös évben sem önállóan beindítani az alapfokú barlangjáró tanfolyamot, holott erre már csak a továbbképzés érdekében is szükség lenne.

A kutatásvezetői tanfolyamra egyetlen főt sem sikerült beiskolázni, igaz itt először a II-es tanfolyamot kellene elvégeztetni pár fővel, hogy azok közül valakit megnyerhessünk a kutatásvezetőire. Ez a kezdő csoportoknál komoly nehézséget jelent !

A csoport vezetőségének megerősítése még mindig várat magára. A vezetőség munkájában még inkább mint eddig erős volt a hullámvás, amely kihatott a teljesítményre is. Az év során Tóth Zsuzsanna helyére a tagság viharos értekezleten Erdős Györgyöt választotta, aminek következtében Tóth Zsuzsanna sértődötten távozott pár kollégájával. Az 1986-os év azzal kezdődött hogy Erdős György bevonult katonának.

A tervet meghaladó mértékben jártak a kutatótársak a környék barlangjaiban, illetve keresték fel többnapos túra keretében távoli tájak barlangjait. Valamennyi túra nyílt program volt, lehetőséget adva a kezdők bekapcsolódására.

2. Feltáró kutatás

Csoportunk kutatási területe immár második éve a Pilis hegységben található Macska barlang. Az 1984-es év tulnyomóan a felméréssel a külső gát megépítésével és a Nagyterem bontási munkáival telt el.

Az 1985-ös év során is folytattuk a régi csoportok kutatási eredményeit tartalmazó jelentések megkeresését illetve az irodalmi utalásokat.

Jelentősnek ítéljük az irodalmi utalások és a kutatási tevékenységről szóló anyagok tanulmányozását, hiszen ennek nyomán a helyes irányban történt bontási kísérletek sikeresek voltak és még inkább sikerrel kecsegtetnek. Igaz viszont, hogy irdatlan mennyiségű hordalékot, bemosott felszíni törmelékot kell kiszállítani, de egyszer végre ezt is fel kell vállalni egy csoportnak.

1985-ben 21 napos időtartamra kutatótábort telepítettünk a Macska barlanghoz, amelynek során részletes térképezést, felmérést hajtottunk végre, szükületeket bontottunk meg és a régebben dolgozó csoportok eredményei nyomán visszabontottuk az egykor már kibontott, de azóta újra eltömődött "járatszakaszokat". Komoly nehézséget okozott a nagymennyiségű törmelék felszínre hordása, amelyben lényeges előrelépést nem sikerült elérni.

Sikerült a felszínen egy csörlőrendszer /kezdetleges/ kiépítése úgy, hogy az a természeti környezetbe illő elrendezésű.

A vízterelő gát agyagosításával erősítettük a védőgátat.

A térképezés során bár jelentős mennyiségű adatot vettünk fel és igen sok rajzot készítettünk el, többek között igen sok szelvényrajzot is, még mindig van mit feltérképezni.

A tervbe vett akasztófülek beépítése csak a Boulder-ág felső termében valósult meg, ott is elsősorban a rendkívül veszélyes megközelítés biztonságos áthidalása érdekében.

A Boulder-ág és a Cseppköves-ág bejárata közvetlen közelében bontás nem történt, így az ott tervezett akasztófülek elhelyezése még későbbi feladatként számításba jöhet.

A Nagyterembe nyíló akna fokozott veszélyessége okán egy ferde pályát építettünk ki, amely elsősorban a szállítási útvonal egyszerűsítését szolgálja, de véd a közvetlen leesés ellen is.

A Dinó-rejtek bejáratának tisztításával megtettük az első lépéseket abban az irányban, hogy bizonyíthassuk a kapcsolatot a Macska barlanggal.

Vizsgáltuk a környék karsztos jellegű mélyedéseit, egyenlőre még csak a figyelemfelkeltés igényével.

Folyamatos jegyzőkönyvvezetéssel segítjük elő az elemző munkát.

ÖSSZEFOGLALÁS

A csoport a megfogalmazott célkitűzéseknek nagy hányadában megfelelt, az éves munkatervben szereplő feladatait ellátta.

A feltáró kutatás során figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy a csoport 1983-ban alakult és ez az első kutatási területe.

A leirtak alapján megállapítható, hogy a csoport az 1984. májusában kapott kutatási engedélyben foglaltaknak eleget tett és a továbbiakban is eleget kíván tenni.

A felszínen végzett munkák, amelyek nélkül az egész kutatási terv csődött mondtott volna, lelkiismeretesen valósultak meg, amelyet az erős vízhozam idején mért igénybevétel is igazolt.

Sikerült a bejáratot megtisztítani, kitágítani, néha a kőbányákra emlékeztető módszerekkel, pár tonnás lezuhant kőtömbök szétverése árán és mozgatása során.

A barlangban történt bontások során olyan stádiumot ért el a csoport, hogy már ebben a korai szakaszban megmutatkozott a barlang térbeli elrendeződése, ezzel megadva a további kutatás lehetséges irányát a sikeres továbbjutás érdekében.

Kifejezetten az előző csoportok kutatási anyaga alapján jutottunk be az ugynevezett "Patakmederbe", amelynek lényegében csak a bejárata tömődött el és a kibontás után lényegében az előző csoport felmérését rekonstruáltuk. Igaz, hogy ez a szakasz aligha önálló járat, lényegében a Nagyterem boltozati része, amelyet a törmelék töltött fel oly annyira, hogy járatjellegű képződmény. Lebontva pár métert ez valószínűleg be is fog bizonyosodni !

A Tü-fok-ágba ugyan már többen is bejutottak a vékony társak közül és tapasztaltak gége formájú cseppköveket, azonban itt még további bontásra van szükség, mint ahogyan a Nagyteremből nyíló Felső és Alsó járat összefüggése is a felmérés során bizonyított, lényegében az összebontása van hátra.

A Főhasadék óriási mennyiségű törmeléket, felszíni hordalékot gyűjtött össze, mint ahogyan a Nagyterem is, így lényegesen nagyobb esély az előrejutásra csak a nagytömegű hordaléknak az eltávolítása után remélhető.

A kutatási ciklus befejeztével a Macska barlang felmért hossza
1986. Január 12-én közelítőleg 70 méter.

Éves munkánk eredményeképpen a barlangban közel 20 méternyi "új" /még fel nem térképezett/ járatot mértünk fel, részben térképeztünk is.

F E L T Á R Ó K U T A T Á S

A M A C S K A B A R L A N G F E L T Á R Á S A

FELTÁRÓ KUTATÁS A MACSKA BARLANGBAN

I. A barlang topográfiája

1.1. A barlang helye

Csobánka község határában, a Ziribár délkeleti és középső gerincnyúlványa közötti völgyben /Macska-völgy/ mint egy lefolyás nélküli völgy víznyelője található a Macska barlang.

1.2. A barlang megközelítése

Legegyszerűbb megközelítése Csobánka községtől lehetséges. Az autóbusz végállomásától országúton Pilisvörösvár irányában haladva eljutunk a Csobánkai nyeregbe, ahol a kék színnel jelzett turistaösvényen folytathatjuk utunkat Szent-kút irányában. Elérve az erdőhatárt, balra kék színű barlang jelzésen haladhatunk egészen a Macska barlangig. Az új jelzésfestés nagy tiszteletkörrrel, a Macska-völgy jelentős részének bejárásával közelíti meg a nevezetes barlangot. Ellenben ha figyelmesen haladunk, mindjárt az ösvény kezdetén rátalálunk a régi barlangi jelzésre, amely lényegesen rövidebb idő alatt juthatunk el a nevezetes barlanghoz.

A távolság a községtől a barlangig /régijelzést figyelembe véve/ közelítőleg 3 km, időben 20 percet vesz igénybe.

1.3. A barlang irodalma

A Macska barlang irodalmi leírása után folyamatosan kutatunk. Az eddig beszerzett anyagokra /fénymásolaton is/ beszámolónk végén hivatkozunk.

Az irodalmi hivatkozások és a helybeliek elbeszélése azt támasztja alá, hogy a barlang feltáró kutatása adhat reményt a jelenleg ismert barlangszakaszokon túl továbbiak feltalálására. Az erős feltöltődés azonban ezt a tevékenységet megnehezíti, türelemre és minnél intenzívebb törmelék kihordásra ösztönözve a kutatótársakat.

2. A barlang leírása

A barlang nyílása a dachsteini meszet takaró hárshgyi homokkőben van, míg a barlang többi járata magában a dachsteini mészkőben alakult ki.

Az üregképződés folyamán a langyos-meleg vizek átjárták a kőzet-tömeget és ahol a mészkő fedőjeként települt hárshgyi homokkövet elérte, ott a repedésekben baritot és limonitot rakott le. Az üregképződés folyamán a barlang oly mértékben harapódzott fel, hogy az egyensúlyi állapotát meghaladva felszakadt.

Ettől kezdve a Macska-völgy időszakos patakja hordalékát már nem a völgy végén lévő fellápos medencébe hordta, hanem megkezdte a barlangüreg feltöltését. Az így keletkezett barlang ettől kezdve víznyelőként működött és az évek hosszú során át erősen feltöltődött hordalékkal.

A hordalék oly mértékben gátolta a nagy mennyiségű víz elvezetését, hogy egyes időszakokban az egyébként figyelemreméltóan nagy kiterjedésű barlang járatrendszerre feltöltődött színültig vízzel. Az elmondottaknak alapot adnak azok a megfigyelések, amelyek szerint a falakon és a felső régiókban is megtapadt hordalék /falevelek, apró felszíni növénytársulások/ nyomai fedezhetők fel.

A csoportnak a kezdeti időben történt megfigyelései ugyan nem adtak alapot még elhanyagolható vízfeltöltődés kialakulására sem, mégis elsőként a munkák sorában egy védőgát kiépítése szerepelt.

3. Felszíni tevékenység

3.1. Elsőként a felszíni munkák sorában a védőgát kiépítése szerepelt. A megfigyeléseink során azt tapasztaltuk, hogy az esőzések és a hóolvadás során bejutó víz a Főhasadék /II. víznyelő/ és a Nagyterem /I. víznyelő/ víznyelőiben eltűnik, így a víz útja zavartalan és a kutató tevékenységben nem jelent gátló tényezőt, mindemellett így nem is szükséges beavatkozni a természetes vízfolyási folyamatba.

Aggasztó volt viszont az a nagy mennyiségű felszíni hordalék /növényi, felszíni közhordalék, mállástermékek/, amely egy-egy vízfolyás alkalmával a barlangi járatokban, elsősorban a Főhasadékban és a Nagyteremben szétterülve, tovább növelte a feltöltődést.

Ennek a folyamatnak a fékezése, megállítása érdekében a csoport egy masszív, erős, kőből agyagosított gátat épített ki, amely a későbbiek során remekül állt ellen a természet erőinek.

Az első számú feladat, miszerint meggátoljuk a barlang további feltöltődését sikerrel járt, így megkezdődhetett a hordalék kitermelése.

3.2. A felszíni munkákhoz kell sorolni, amely nem kis feladatot adott az első időkben, hogy megfelelő ácsolatot kellett készíteni arra a célra, hogy az aknaszerű nyílásból a kőtörmelékét és az agyagot a gátra szállíthassuk. E célból erős ácsolatot készítettünk a nyílás fölé oly módon, hogy a gát funkciójában zavartalan legyen, de az anyag szállítása is megoldódjon.

3.3. A szállítás könnyítése érdekében az elmúlt évben egy aránylag kezdetleges, mégis funkciójában kielégítő csörlőt építettünk ki, amelynek az igénybevételével lényegesen csökkent az emberi erőfeszítés mértéke s nő persze a szállítható anyagmennyiség is többszörösére nőtt. Még mindig komoly gondot okoz a bejárat igen erős emelkedése és a Nagyterem alatti akna meredeksége, amelyet a csörlő kiépítése sem oldott meg véglegesen.

4. Földalatti tevékenység

Feladatunk többoldalú volt, nevezetesen;

- Térképezés, felmérés, dokumentálás
- Szállító folyosó kiépítése
- Törmelék bontása, szállítása
- Világítás, eszközök

4.1. Térképezés, felmérés, dokumentálás

A barlang törmelékének kihordása kezdetén, figyelembe véve azt a körülményt, hogy a feltöltődés következtében a barlang egyfajta állapotot tükröz, amely közel sem biztos hogy azonos lesz a tisztítás befejeztével is, így a már rendelkezésre álló poligonpontok segítségével elkészítettük a barlang bontás előtti állapotát tükröző alaptérképet. A térkép támpontot ad a járatok helyes értelmezésére, de nem tér ki a Cseppköves-ág és a Boulder-ág külön térképszelvényére. Ide tartozik még az is, hogy a Boulder-ág feltérképezése során eleinte nem rendelkezünk kellő mennyiségű és értékű adattal, tekintve hogy a Boulder-ág kimászása során a DNy-nak hajló és felfelé ivelő járat teljes kimászása járt csak sikerrel, az erősen kiöblösödő, kürtőszerűen felharapodzó járat fő ágának kimászása meghaladta technikai lehetőségeinket.

Később a Boulder-ág fő járatának kimászása kötélbiztosítással megtörtént és így aránylag pontos térképet készíthettünk, leszámítva a kürtő feletti kis termet, amely a későbbi idők feladata.

Nagymennyiségű rajz készült a felszinnel összehasonlítva, amely teljesebbé teszi a barlang tanulmányozását. A hosszmetaszetek szintén többet nyújtanak mint maga az alaprajz. A keresztaszelvények segítenek eligazodni a sok térképjel között.

Az indulási, majd később a bontási munkák során is időközönként készítettünk fényképfelvételeket, amelyek egyrészt fogalmat adnak a barlang kiterjedéséről, másrészt a bontás előrehaladtával visszajelzést nyújtanak az "eredeti" állapotra.

A fényképek egy része az elmúlt évi jelentésben tanulmányozhatók.

A bontás illetve a járulékos munkák minden fázisáról jegyzőkönyvet vezettünk, amelynek elemzése során felkészülhettünk a következő kutatási ciklusra.

4.2. Szállító folyosó kiépítése

A Bejárat és a Főhasadék képezi a törmelék kihordásának irányát, amely a bejáratnál meredeken, majd az elágazásig enyhe lejtéssel esik, miközben K-Ny-i irányban nagy ivben hajlik.

Tekintve, hogy a bejárat és az elágazás /átrakó/ között a szintkülönbség közel 5 méter, így az első feladat az volt, hogy közlekedő, szállító folyosót kellett kialakítani - s így elérve a talajszint egyenetlenségeinek kiküszöbölését is. A fejtett törmelék egy részét erre a célra kellett felhasználni.

Az átrakó a munkálatok során közel 2 métert emelkedett eredeti szintjéhez viszonyítva s az így kialakuló közlekedőszint már elviselhető mértékben közelített a felszínhez. Figyelembe véve azonban a bejárat közvetlen közelében tapasztalható közel 40 %-os emelkedőt, a közlekedő /szállító/ folyosó kialakítása még közel sem fejeződött be.

4.3. Törmelék bontása, szállítása

A behordott felszíni törmelék felső harmada laza szerkezetű, majd lejjebb besűrűsödő, agyagosodó természetű. Ennek bontását a Nagyteremben kezdtük meg felező keresztmetaszetben, teljes szelvényben. Fő irányát az I-es víznyelő erősen tölcészerű aknája adta meg. Tapasztalnunk kellett az elődök ácsolatnyomait az I-es víznyelőben, amelyet a későbbi vízbetörések, hordalékfeltöltés szinte teljesen betemetett.

A Nagyteremben közel 5 méteres mélységig hatoltunk le közvetlenül a beágyazódott, sziv alakú kőlejáró alatt.

A fejtés ütemében nyílt meg előttünk az átjáró útja is, amely jelezte, hogy a Nagyterem közvetlen kapcsolatban áll a Főhasadékkal.

Az átjáróban további bontás veszélyes és indokolatlan is lett volna, hiszen már így is mélyen a Főhasadék törmelékhalma alatt jártunk.

A bontások során kiemelten foglalkoztunk a hasadékok, eltömődött járatok kitisztításával, amelynek nyomán bejutottunk az egykori "Patakmederbe" a Nagyteremből nyíló Alsó járatba /itt jelentős mennyiségű törmelék bontottunk ki/ és a fölötte nyíló kuszodába, amely ma már a bontás következtében aligha nevezhető kuszodának, túlnyomó többségében állva járható és szinte biztosan összehatható az Alsó járattal.

A Tüfok-ágban csak kevés bontással kísérleteztünk, tekintve hogy ide a kutatás vezetői közül senki nem fért be, a vékony emberek pedig még nem tudják pontosan mit kell bontani.

A Boulder-ág felső termében próbabontást végeztünk, amelynek folytatása későbbi feladat. Itt nagyfokú viz általi törmelék /agyag/ behordás tapasztalható.

A fejtés során a Nagyteremből csigasorral szállítottuk fel a törmelékét, amelyet az átrakóban helyeztünk el. Később már a fejtett törmelékét a Nagyteremben táraztuk és a ferde pálya teljes elkészülte után jelentősen javul majd a törmelék szállításának lehetősége a felszín irányában.

A továbbiakban /a közlekedő út elkészülte után/ kizárólag a felszínen telepített, csörlővel vontatott szállítóberendezés jelenthet megnyugtató előrelépést.

4.4. Világítás, eszközök

A csoport tevékenységét elsősorban szolgálta egy nagyteljesítményű agregátor, amelynek transzformálása után törpefeszültséget produkáltunk az egész barlangban. Az autófényszórók nagy fényerőt biztosítottak, kényelmessé, biztonságossá tették a munkát.

A kutatótábor során kipróbáltuk azt a két autóakkumulátort is, amely törpefeszültségen jelentős ideig szolgáltatott elektromos áramot továbbra is az autófényszóróknak. Kedvező volt tehát a próba, amelynek a felhasználását a későbbiekben szeretnénk kiszélesíteni, már csak azért is, mert a benzin közel sem olcsó, másrészt beszerzése /utánpótlása/ végig gondot okozott a tábor idején.

A bontáshoz a kézi szerszámok és kézi szállítóeszközök rendelkezésre álltak a csoport tagjainak, de már az itt szerzett tapasztalatok is megerősíteni látszottak azt, hogy törekedni kell nagyteljesítményű szállítóberendezés beállítására.

Tény viszont az is, hogy miután a kutató tevékenységhez igen kevés összeg áll rendelkezésre, nagy volumenű munkákat a jelenlegi eszközökkel csak hosszú idő alatt lehet eredményesen véghez vinni.

Dinó-rejtek felmérése, bontási kísérletek

A munkatervünkben szerepelt ez a Macska barlangtól mindössze 70 méter távolságra található, a Macska barlang szintjéhez viszonyítva mintegy 8 méter magasan nyíló, szinte végig kuszoda jellegű barlang, amely szakemberek megítélése szerint nagy valószínűséggel közvetlen kapcsolatban áll a Macska barlanggal.

A barlang bejárása során a közvetlen benyomás az, hogy ez egy leszakadó törmelékkel alaposan feltöltődött egykori kaverna, amelynek a barlangi járatrendszer alja képezi a törmelék tetejét és a járatrendszer boltozata egyezik meg a kaverna boltozatával. A későbbiek folyamán erről a barlangról pontos térképet szükséges készíteni, amely már elemzésre is alkalmas nyújthat és a későbbi kutatás irányára is választ adhat.

A csoport a tábor ideje alatt létszámának hasznos kitöltése érdekében itt is végzett munkát, amennyiben a Dinó-rejtek bejárati szádáját tisztította meg a laza kőtömböktől és viszonylag kényelmes férőhelyet alakított ki a további bontáshoz és felméréshez.

C S O P O R T É L E T

MKBT tagok

1. Buch János	2950.	
2. Diószegi András	4030.	Barlangjáró I. tanfolyam
3. Erdős György	4364.	Barlangjáró I. tanfolyam
4. Fábián Tamás	4365.	
5. Fodor Ágnes	4514.	
6. Galambos József	4767.	Barlangjáró I. tanfolyam
7. Had András	4366.	
8. Kiss Endre	4774.	
9. Korányi Miklós	4651.	
10. Ligeti Miklós	4775.	
11. Németh Katalin	4369.	Barlangjáró I. tanfolyam
12. Stock Gábor	3020.	
13. Száraz László	4515.	Barlangjáró I. tanfolyam
14. Száraz Zsolt	4652.	
15. Tóth János	4789.	
16. Zsila Sándor	4372.	

A "Karszt" Barlangkutató Csoport létszáma 16 fő /MKBT tagok/. Tekintve, hogy 300 fős nyílt szakosztály keretén belül tevékenykedik a csoport, így a barlangkutatóban és a barlangi túrákon jóval többen vesznek részt "vendégek" mint tagok.

Az igazolt MKBT tagok főleg a szakirányú vezetést, képzést, oktatást látják el s az új felvételesek mindig a kitűnt barlangi túrázóik közül kerülnek kiválasztásra.

A csoport fenntartását a Budapest, III.ker. Központi SE. Természetjáró Szakosztálya látja el, amely szervezet a III.ker. Tanács erkölcsi és anyagi támogatását élvezi.

A csoport ideiglenes vezetője GALAMBOS JÓZSEF sporttárs - aki a csoportvezető Erdős György bevonulása után került a csoport élére.

Galambos József képzett túravezető, vizsgázott barlangi szakági képesítéssel.

A csoport az összejöveteleit a Budapest, III.ker. Tanuló u 1. szám alatti TSF helységben tartja, amely minden héten a csütörtöki napokon fogadja az érdeklődőket. Ez egyben a szakosztály fogadónapja is.

Rendezvényeink többsége alkalmazkodik a szakosztályi klubprogramhoz, amelynek keretén belül többször volt barlangi túrákról vetített képes előadás. Kutatási eredményeinkről, spontán felvetődő barlangi kérdésekről volt előadás illetve vita.

Rendszeres klubnapjainkon a kiépített kapcsolatok révén társ csoportok is meg látogatnak bennünket, amikor is szakmai jellegű beszélgetéseket folytatunk /pl; SZIKKTI barlangkutatói/.

A csoportnak 5 fő túravezetője rendelkezik a Barlangjáró I. tanfolyami végzettséggel. Két fő látja el csoportunkban a kutatás vezetését illetve irányítását. A csoport tagjai közül többen is jól képzett - más szakágakban is jár-tas - túravezetők, így a 16 főből 13 főnek túravezetői képesítése van; 1 arany, 1 ezüst, 9 bronz és 2 ifjúsági.

Folyamatos képzéssel kívánjuk elérni, hogy valamennyi MKBT tag pár éven belül rendelkezzen a Barlangjáró I. tanfolyami végzettséggel.

Tekintve, hogy a szakosztályon belül a szakági csoportok eléggé nyitottak, így hasznos együttműködés alakult ki a "Zsigmondy Emil" Hegymászó Csoporttal - amely főleg a felszíni sziklamászások alkalmával volt a csoport partnere. Segítette ezt az együttműködést az alkalmi előadások tartása /kötéltechnika, biztonságtechnika/ valamint tevékenyebben a barlangjárásban való részvétel is.

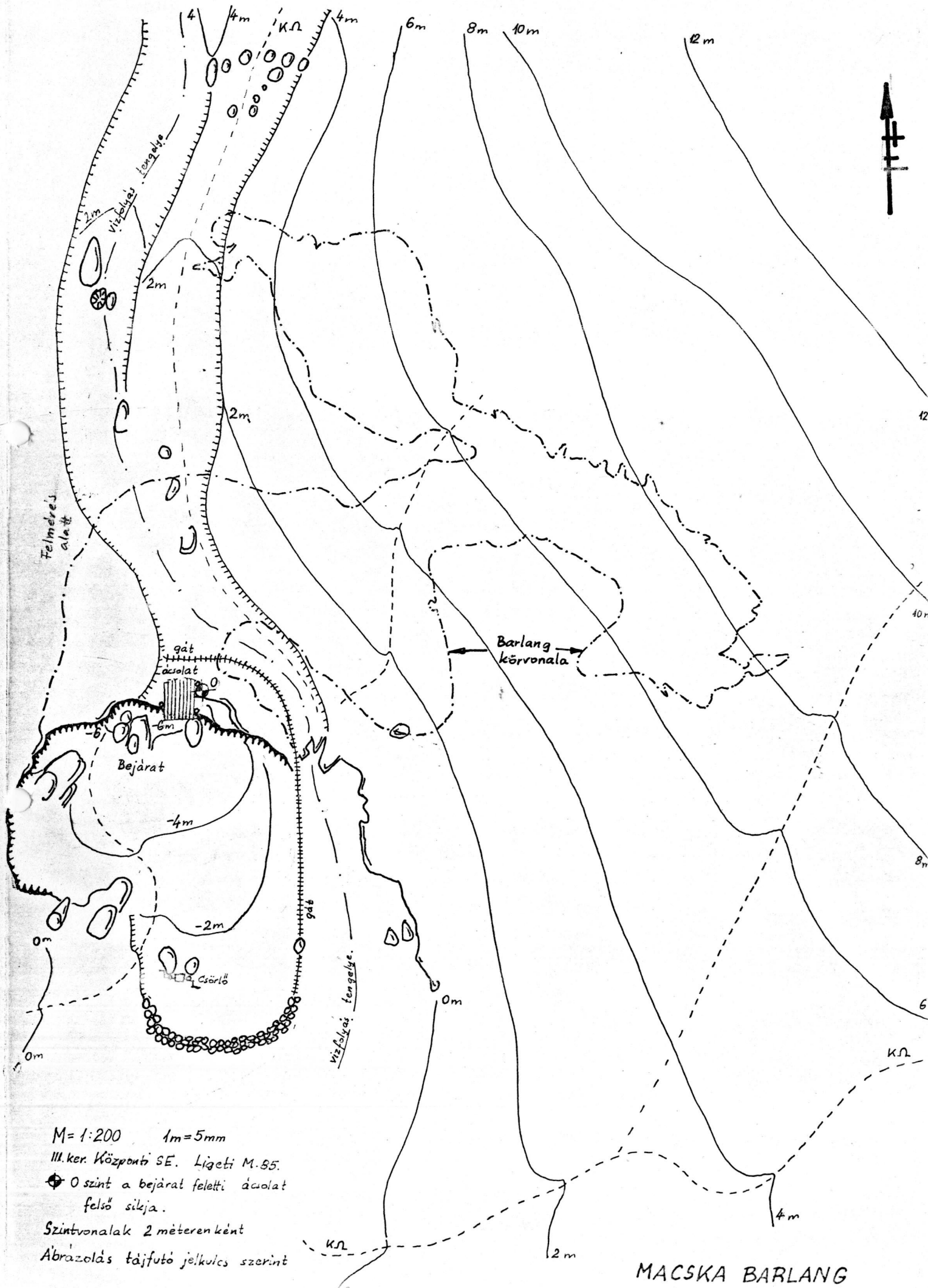
Csoportunk tevékenységében döntő szerepe van annak, hogy a hétvégeken a környező barlangokat látogatjuk, ahol is a barlangi tájékozódás, helyismeret, biztonságtechnika vonatkozásában mélyíthetik el ismereteiket vezetőink illetve az MKBT tagok, de ezeken a túrákon kapcsolódhatnak be az érdeklődők a csoport tevékenységébe is.

Az 1985-ös évben 14 barlangot kerestek fel csoportunk tagjai és az érdeklődő sporttársak. A pontosság kedvéért álljon itt egy összehasonlító táblázat:

<u>Barlang neve:</u>	<u>Túranap</u>	<u>Csoporttag</u>	<u>Vendég</u>	<u>Összes</u>
Macska barlang	33	179	73	252
Mátyás-hegyi barlang	13	75	76	151
Baradla-barlang	4	12	6	18
Ferenc-hegyi barlang	3	12	1	13
Solymári ördöglyuk	3	14	9	23
Pálvölgyi-barlang	2	3	3	6
Szemlő-hegyi barlang	1	3	4	7
Harcsa-lyuk	1	3	-	3
Kálvária barlang	1	2	2	4
Béke barlang	1	3	2	5
Hétlyuk barlang	1	5	-	5
Vass Imre barlang	1	3	2	5
Pilis barlang	1	2	1	3
Rácskai barlang	1	5	-	5
Összesítve =	66	321	179	500

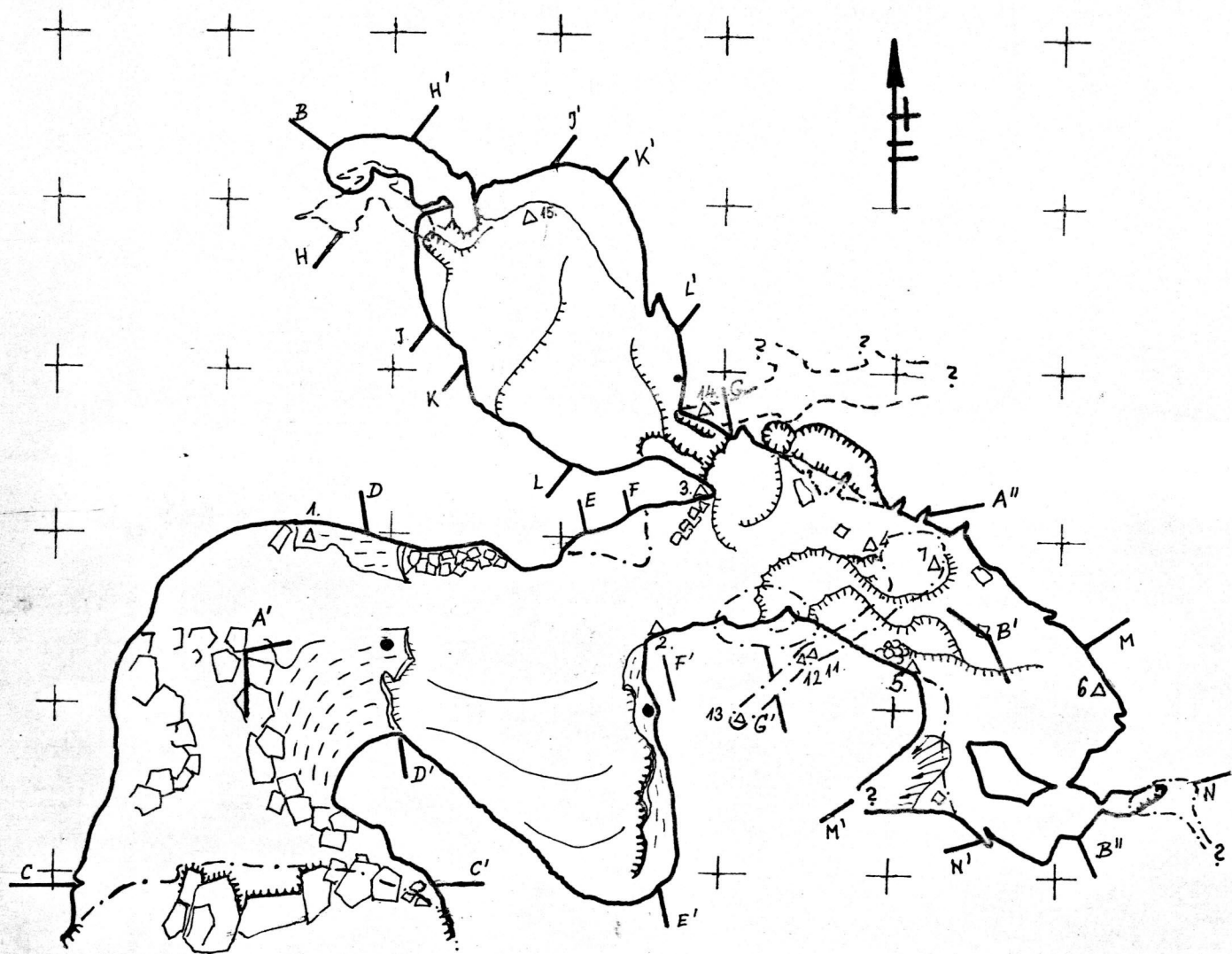
Mint a táblázatból is kitűnik, a legtöbb napot a kutatási területünkön a Macska barlangban töltötték a csoport tagjai és a leglátogatottabb túracélpont a Mátyás-hegyi barlang volt.

Csoportunk tagjai leszámítva a kötéltechnikát igénylő barlangtúrákat, szabad-
térben /sziklán/ is gyakorolják a technikai elemeket igénylő sziklamászást.
Ehhez nagy segítséget kapnak a "Zsigmondy Emil" Hegymászó Csoporttól, akikkel
közös sziklamászó túrákat vezettek az Oszolyra, Fekete-kőre, Pilisszántói-kő-
fülkére és a Kétágú-hegyre.

M=1:200 1m=5mm
 III. ker. Központi SE. Ligeti M.85.
 ⊕ 0 szint a bejárat feletti ácsolat felső síkja.
 Szintvonalak 2 méterenként
 Ábrázolás tájfutó jelköcs szerint

MACSKA BARLANG

- főjárat szélső körvonala
- - - e mögött levő körvonal
- · - · - · - előt. levő körvonal
- jellemző forma
- |||| törésvonal
- ⌋ 1m-nél magasabb törésvonal
- △ kő, szikla
- △3. mérőpont
- ⊙ cseppkő kéreg, sztalagmittal
- A ⊥ ⊥ metsző sík
- N90° azimut (Keleti irány)

|A

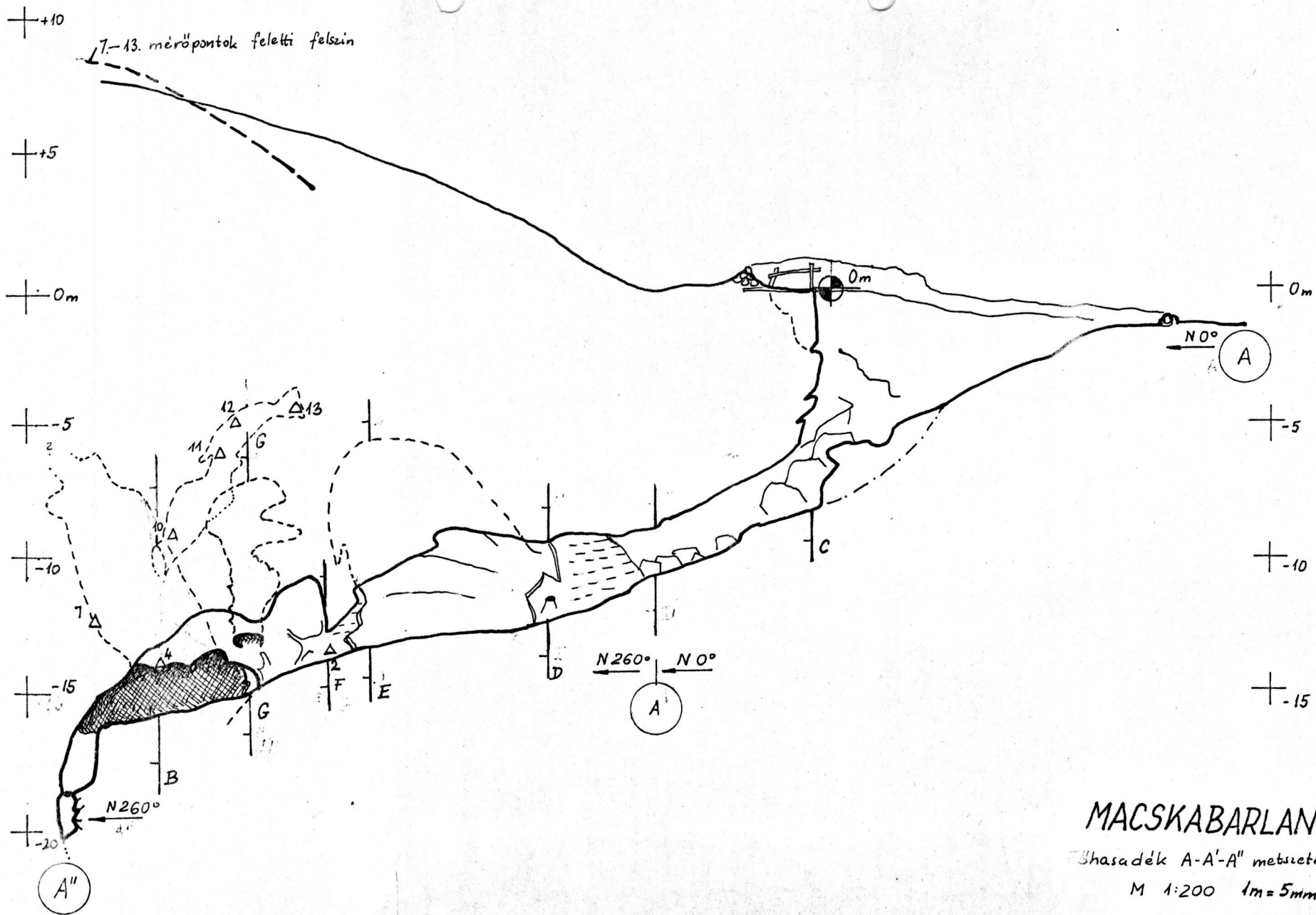
MACSKA BARLANG

M 1:200 1m = 5mm

III. ker. Központi SE.

KARSZT barlangkutató cs.

Ligeti Miklós 1985.

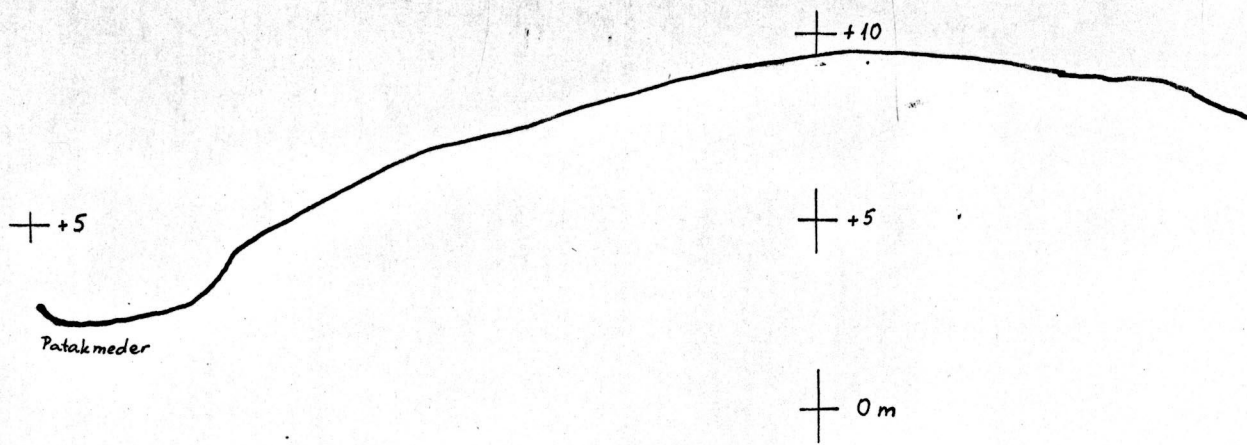

MACSKABARLANG

Shasadék A-A'-A'' metszete

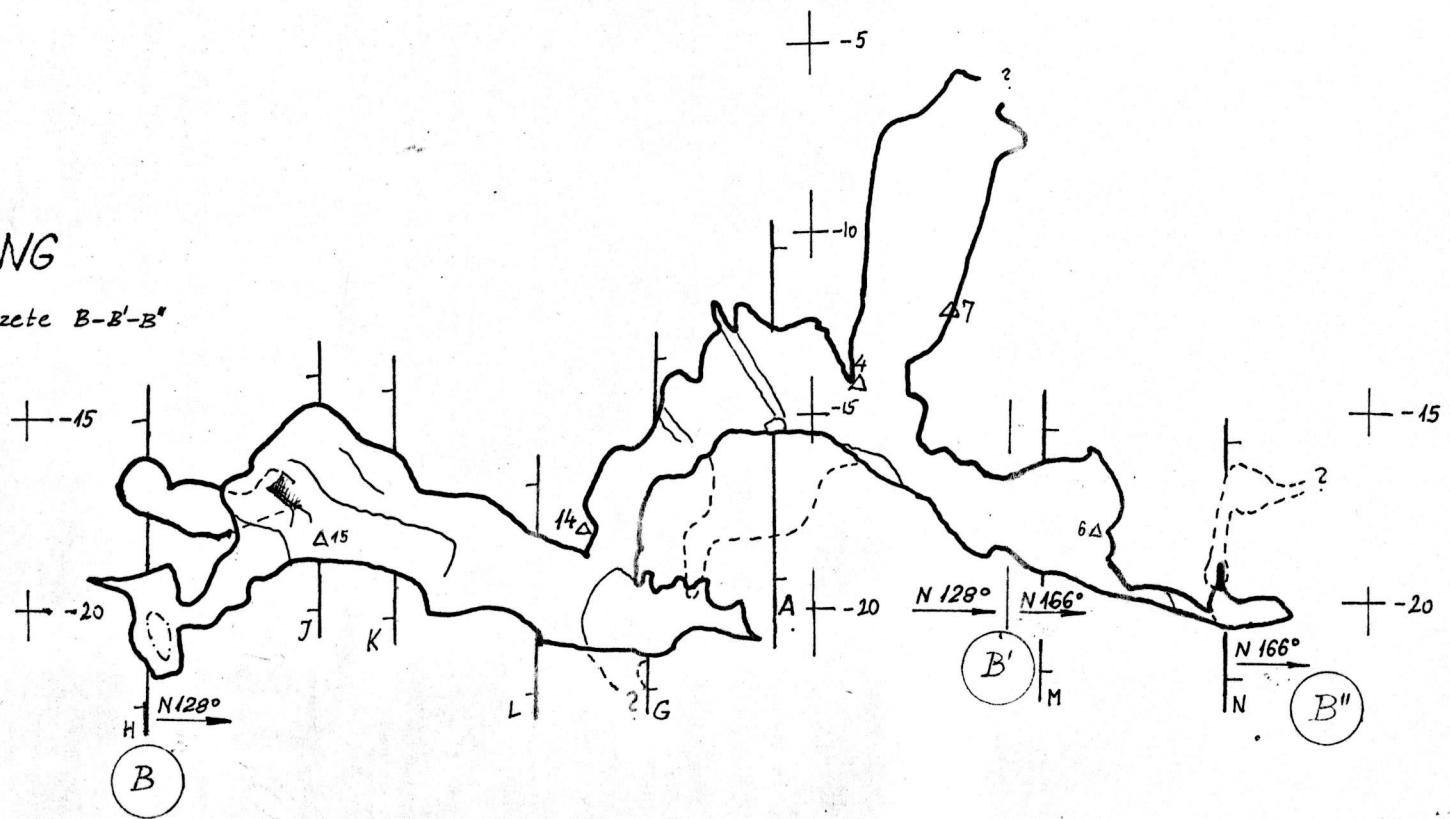
M 1:200 1m = 5mm

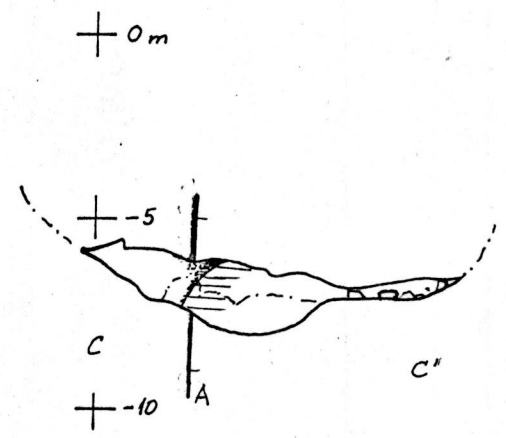
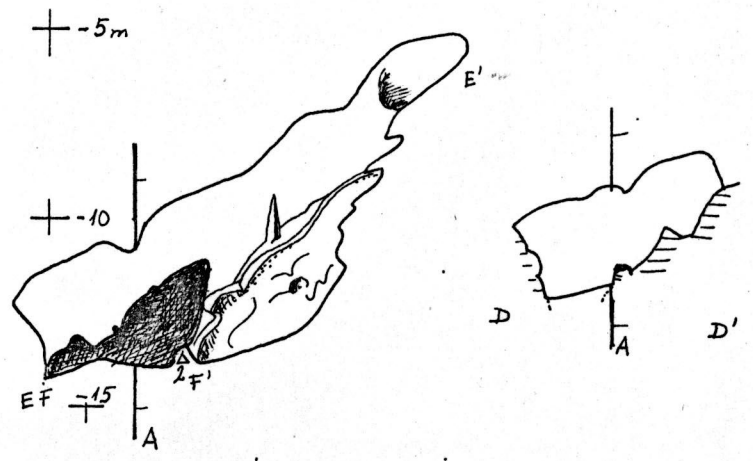
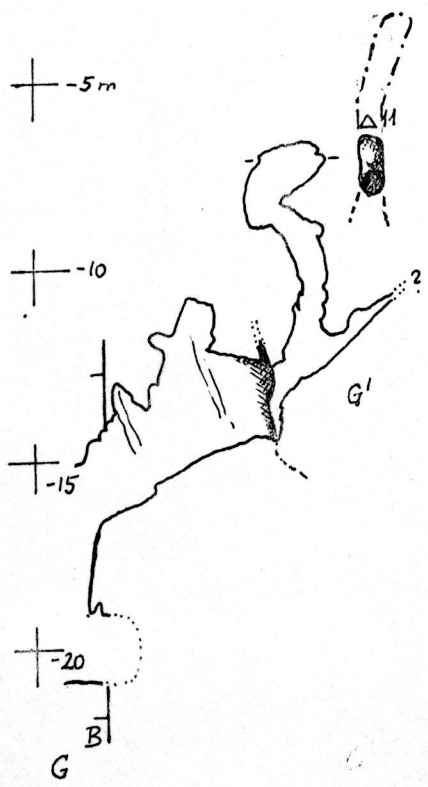
III. ker. Központhi SE.
Liqeti M. 85.

MACSKABARLANG

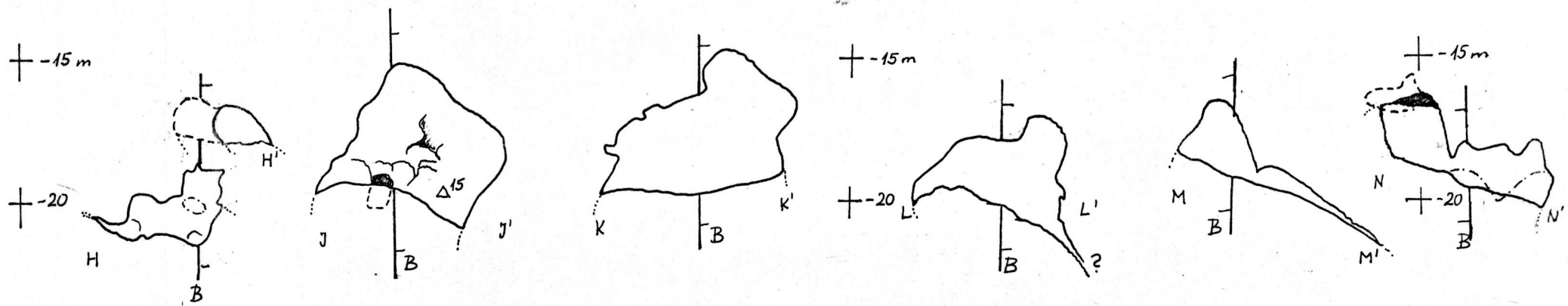
Alsó szakasz hosszmeteszete B-B'-B"
 M 1:200 1m = 5mm
 III. ker. Központi SE.
 Ligeti M. 85.

MACSKABARLANG
 Metszetek a főhasadékból
 M 1:200 1m = 5mm
 III. ker. Központi SE. Ligeti M.85.

M. S. K. Ligeti

MACSKA BARLANG

Alsó szakasz metszetei

M 1:200

III. ker Közp. SE. Ligeti. M. 85.

III. ker Közp. SE. Ligeti. M. 85.

ORSZAGOS KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVEDELMI HIVATAL
BUDAPESTI FELÜGYELOSÉG
BUDAPEST II., SZÉPVOLGYI ÚT 162.

1025
TELEFON: 888-044, 889-599

33/7-3/1984.
Károly Gábor

Változatokban számunk és ügyintézőnk
megjelölését kérjük.

Tárgy: Barlangkutatói enge-
dély

H a t á r o z a t

A III. kerületi Központi SE KARSZT Barlangkutató Csoportja /1033 Budapest, Tanuló u.1./ kérelmének részben helyt adok és engedélyezem, hogy a Pilis hegységben a Hosszu hegyen elterülő Macskabarlangban a megküldött helyszínrajzon megjelölt részen a mellékelt kutatási terv szerint

Vastag László vegyszerkeverő /Bp.I.Pálya u.17./ vezetésével
Had András /Bp.III.Mozaik u.20./ lakosok irányításával

a csapadékszűrő megépítésének kivételével a Kutatási tervben ismertetett munkákat elvégezze.

Jelen engedélyem visszavonásig, de legkésőbb 1986.március 31-ig érvényes.

Engedélyes köteles:

- a/ az engedély és mellékleteit a kutatás során magánál tartani és azt az ellenőrzésre jogosult személynek felhívására bemutatni,
- b/ gondoskodni, hogy a kutatás során a kutatásvezető vagy bármelyik kutatásirányító a helyszínen tartózkodjék és a kutatást szakmailag irányítsa, valamint a jelen határozatban foglalt előírásokat megtartsa,
- c/ a munkálatok során a kutatott objektum természetes állapotát megőrizni, az ott található képződményeket a szennyeződéstől és rongálódástól megóvni, valamint a kutatási területet és környékét tisztántartani, az ott keletkezett szemetet, hulladékot összegyűjteni és a felszínre szállítani, annak megfelelő megsemmisítésről, elszállításáról gondoskodni az illetékes hatóságoktól beszerzett engedély alapján,
- d/ új barlangszakasz feltárását 8 napon belül bejelenteni,
- e/ a kutatás során észlelt rendkívüli eseményeket /omlás, vízbe-törés, rongálódás, stb./ haladéktalanul jelenteni,
- f/ minden őslénytani és régészeti lelet előkerülése esetén a munkát megszakítani és a leletről a Természettudományi Múzeum Őslénytárát, a Nemzeti Múzeum Adattárát, vagy a területileg illetékes megyei muzeumot haladéktalanul értesíteni, a leletmentés lebonyolításáig azok sértetlenségét biztosítani. A munka csak az Őslénytár vagy az Adattár engedélyével folytatódhat,
- g/ ezen engedély módosítását - tervdokumentáció csatolásával -

kérni, ha a munka kivitelezése során az engedélyezett elvégezhető kutatástól eltérés válik szükségessé,

- h/ a kutatás során elért eredményekről naptári évenként évi jelentést készíteni és a tárgyévét követő január 31-ig a Felügyelőség részére 2 példányban megküldeni,
- i/ a munka befejezése után az eddigi éves jelentések felhasználásával összefoglaló jelentést készíteni és azt a Felügyelőség részére 2 példányban megküldeni?
- j/ hosszabb táborozások időpontját előzetesen bejelenteni,
- k/ a barlangból kikerülő üledék tárolását a helyszinrajzon megjelölt helyen megoldani.

A felsorolt előírások be nem tartása az engedély azonnali visszavonásával jár.

A kutatásvezető, illetőleg a kutatás irányítója személyileg felelős a kutatótevékenység biztonságtechnikai felszereléséért, a terepi munka technológiájának kidolgozásáért és annak folyamatos betartásáért. A csoport tagjai a kutató munkában önkéntes vállalással, saját felelősségükre vesznek részt.

Határozatom ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül az OKTH Igazgatási és Jogi Főosztályához címzett, de a Budapesti Felügyelőséghez benyújtandó fellebbezéssel lehet élni. A fellebbezést 50,- Ft-os illetékbélyeggel kell ellátni.

I n d o k o l á s

A III.kerületi Központi SE Karszt barlangkutató csoportja a Hosszúhegyi Macska-barlangra barlangkutatói engedélyt kért.

A kérelemben foglaltaknak részben helyt adtam. A barlang bejáratánál részben kiegészítendő természetes csapadékszűrő megépítését - a csoporttal közösen tartott helyszini szemle alapján - nem tartottam indokoltnak, mivel a beszivárgó víz természetes szűrése a jelenlegi állapotban is megoldott. Kérelmének kedvező elbírálását a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat támogatta, a szükséges helyszinrajzokat és a kutatási tervet a csoport megküldte. Az általam pótlólag kért adatokat a helyszini bejárás alkalmával megkaptam.

A barlang mellett fekvő kunyhó nem hivatalunk tulajdonát képezi, ezért annak használatára engedélyt nincs módomban adni.

Az áttekintő helyszinrajz, a kutatási tervismertetés, a közösen megtartott helyszini szemle, valamint az MKBT szakvéleményének figyelembevételével a kérelemben foglaltaknak a 8/1982./III.15./ MT sz. rendelet a/ pontján alapján részben helytadtam.

Budapest, 1984. május 15.

Felügyelőség

- Kapják: 1/ címzett
2/ MKBT Bp.Anker köz 1.
3/ Természettud.Muzeum Őslénytára
4/ Károly G.
5/ irattár

Skopasz Margit
igazgató

A csobánkai Macska-barlang.

1 szövegábrával.

Irta: BEKEY IMRE GÁBOR.¹⁾

Csobánka pestmegyei község festői szépségű vidékének egyik igen érdekes természeti jelensége a Macska-barlang, vagy a hogyan az ottani szerbek nevezik, a Mačka jama. A barlangnak valószínűleg a csobánkai szerb nép adta a macska nevet, de hogy mi okból, azt kikutatni nem tudtam. A környékbeli vörösvári sváb nép Mucka-lochnak nevezi, amely a macska szó elferditése, nem pedig a mücken (szúnyog) szóból származik.

Ez a barlang a hegyoldalról alárohanó csapadékvizeket nyeli el. Az egész Pilis hegyvidék területén ilyen természetű viznyelőt eddig csak hármat ismerünk. A második a közeli Hosszúhegy vonulata mentén Pilis-szentkereszt közvetlen közelében a Szurdok sziklás szakadéokban fekszik. Ezen a szakadékon egy kis patak vonul végig, amely vizének egy részét itt veszíti el. JORDÁN KÁROLY dr. és néhány társa évekkkel ezelőtt a patak vizének elvezetése után a meder fenekén látható üregbe behatoltak ugyan, de a csatorna rendkívül szűk volta és a fejük fölött gáttal elzárt patak vize betörésének veszélye miatt merész vállalkozásukat kénytelenek voltak csakhamar félbeszakítani. A harmadik viznyelő Üröm község közelében a Rókahegy alatt van.

A Macska-barlang Csobánkától $\frac{3}{4}$, Pilisvörösvártól $1\frac{1}{2}$ óra járányira, a Ziribár hegy délkeletre húzódó, három részre oszló lejtős ágának középső kis és nagy ága közötti mély bevágás tövében fekszik. Sűrű bozótok között, megtévesztően elrejtve, egy keletkezőfélben levő töbör 2 m mély tölcserét és e mögött a Macska-barlang tátongó nyílását találjuk. A nép ösmeri fekvését, de alig akad közöttük egy-kettő, aki bepillantott volna titokzatos sötét mélységébe. Ha valamelyik közülök félelmet leküzdve be is merészkedett a barlangba, annak legmélyebb részébe azonban nem juthatott, mert oda alkalmas felszerelés nélkül a legügyesebb mászóképeség sem elegendő. A nép ezért nem is tud róla bizonyosat, csak azt híreszteli, amit gazdag fantáziája alkotott. Nem csoda tehát, hogy a hány ember, annyiféle fölvilágosítást ad a barlang terjedelméről, sőt tudósainkat is félrevezették valótlan adatok bemondásával azok, akik azt állították, hogy a barlangot teljesen átkutatták. Ez okból

¹⁾ A kivonatban közölt cikk felolvasatott a Barlangkutató Szakosztály 1914. évi január 12-én tartott ülésében.

az irodalomban a Macska-barlangról helyes és megbízható adatokat nem találhatunk. KOCH ANTAL dr. is a csobánkai kőbánya volt bérlőjének bemondása alapján azt írta az 1872. évi Földtani Közlöny I. évfolyamában, hogy a barlang sehohsem alacsonyabb 4 és nem magasabb 16 méternél, azután mintegy 40 m mélységben a barlang iránya folyvást meredek lejtősen „délnek“ tart, de csak 6 méterig lehet még jönni, továbbá, hogy a barlang alsó terméből, amelynek átmérője 20 m és magassága 12 m, a bérlő kötelek segítségével még 120 m mélységre ereszkedett le anélkül, hogy feneket ért volna. Ezek a valótlán adatok azután THIRING

1. ábra A Macska-barlang bejárata. BEKEY I. G. felvétele.

Gusztáv dr. „Budapest környéke“ című művébe is bekerültek, úgy hogy igen széles körben terjedtek el.

Elteltekintve attól, hogy a barlang sohasem volt ily mélységű, sőt feneketlen, már a „Barlangkutatás“ 1913. évi 3. füzetében a bajóti Öregkő barlangjairól írt cikkemben rámutattam azokra a nehézségekre, amelyek sokkal kisebb mélységeknek kötélhágcsóval való megmászásánál is jelentkeznek, valószínűtlen tehát, hogy bárki ily nagy, 24 emeletnyi mélységbe csupán kötélrel lábfekezéssel lebozsátkozhatnék és onnan akár önerőből, akár külső segítséggel is, egyedül csak kötél igénybevételével ismét felszínre juthasson.

A valótlan adatok kiküszöbölése céljából kötelességet vélek tehát teljesíteni, mikor kutatásaimról és fölméréseimről beszámolok.

A Macska-barlang nyílása a felszínen oligocaen korú homokkő rétegen keresztül át van törve, folytatása pedig az ezalatt nyugvó dachstein mészkőben képződött.

A barlang bejárata aknaszerű, 4 m mélységben azonban a hegy felé északkeleti irányban gyenge lejtéssel csarnokszerűen kiképződik. A csarnok nyílása 5 m széles, magassága ugyanott 2 m, de ez néhány lépés után egy lezuhant kötuskó közelében 1.4 méterre csökken, majd ismét magasodik, úgy hogy állva haladhatunk a jobbról balra ferdén lejtő, cseppkőkéreggel bevont, sikos, vizmosott kövek között. A nyílástól számított 15 méternyire a fenék padszerűen 1.5 m mélyre letörik. A barlang ezen a helyen teremszerűen kibővül, mennyezete 5 m magas, szélessége 7 m. A fenék itt is jobbról balra lejt és ezen a helyen évekkel ezelőtt egész terjedelmében hatalmas, vizzuhataghoz hasonló rendkívül szép cseppkő kéreggel volt bevonva, de ezt a közeli kőbányában dolgozó munkásnép vandálmódon teljesen elpusztította, úgy hogy csak a szemközti falon látható még ennek a kéregnek egy megmaradt csekély töredéke.

A szemközti aláhajló falon túl az eliszapolt folyosó 10 méternyire terjed még előre azután két ágra oszlik. A barlang hossza idáig 30 m.

Az elágazás helyén a jobboldali falon közép magasságban egy kerek és egy, a feneket érő hosszúkás nyílás látható, amelyek két, fölfelé terjedő kéményen át egymással korrespondálnak és egy 7 m magas keskenyedő üregbe vezetnek.

A baloldali fal tövében egy nagy mélységet sejtető üreg tátong felénk. A lebecsátott kutatólámpa egy tekintélyes terjedelmű kupolacszerű termet világít be és 9 m mélységben ér feneket. A kiöblösödő falak miatt úgy a lebecsátkozás, mint a följövetel csak kötélhágcsóval történhetik. Az ingásba jutó kötélhágcsón csak szédülésmentesek ereszkedhetnek a magas iszapréteggel fedett két részből álló alsó terembe. A terem elülső része a 7 m átmérőjű és 10 m magasságú kerek kupolacsarnok, a hátsó rész a nyugat-keleti irányban kiképződött 2.5 m magasságú és 5 m széles mellécsarnok. Ennek végében a lejtőssé váló iszapos fenék tölcészerűen besüppedt, jelezve ezzel, hogy az idetóduló víztömeg legnagyobb része hol tűnik el a mélyebben fekvő rétegek felé. A teremnek ebbe a részébe a beomlással fenyegető tölcésér miatt csak kötélbiztosítással ajánlatos lépni. Egy kis víznyelőtölcésér a kupolacsarnok közepén is látható, amely azonban a besodort és ideszorult galyakkal teljesen eltömődött.

Esős időben nemcsak az alsó kupolacsarnok teljes egészében a mennyezetig, hanem még a barlang felső része is jól láthatóan több méter

magasságig vízzel van borítva. A barlang száján csakis a fölötte elhúzó-
meredek sziklás völgyből alárohanó vizek tódulhatnak be, nem pedig a
barlang előtt elterülő alacsonyabb szintű réteken és szántóföldeken össze-
gyűlő csapadék is. A barlang nagyobb vízmennyiségek elvezetésére nem
is alkalmas, mert a betódult víz csak napok múltán szivárog el a föld-
alatti csatornákon át és így ha az előtte elterülő síkterületnek nem volna
más lefolyása, az ott összegyülemlő vizek hetekig poshadnának, ami a
valósággal ellenkezik.

A barlang teljes hossza az alsó terem hátulsó részének végeig 36 m.

Új adatok a Hidegszamosi csontbarlang faunájához.

Irta: KORMOS TIVADAR dr.

A kolozsmegyei Gyalu község közelében, a Hideg Szamos völgyében
levő csontbarlangot és faunáját első ízben (1891-ben) dr. KOCH ANTAL egye-
temi tanár ismertette.¹⁾ Ez a barlang, vagyis helyesebben sziklaodú külö-
nösen a benne talált s a kolozsvári egyetem geo-palaeontologiai intézetének
gyűjteményében őrzött szép *Ibex*-maradványok révén vált közismertté.

Koch gyűjtései e barlang pleistocaenkori üledékében a következő
faunát eredményezték:

Capra ibex L. fossilis (= *Ibex carpathorum* Koch).

Caprella rupicapra L.

Bos sp. indet.

Canis lupus L. (= *spelaeus* GOLDF.)

Canis vulpes L. fossilis.

Arctomys bobac SCHREB.

Cricetus frumentarius L.

Arvicola terrestris L.

Ezen a kis faunán kívül megemlíti még Koch, hogy kisebb-na-
gyobb, izületi végükön megrágott madárcsontokat is talált, melyek azonban
egyelőre nem voltak meghatározhatók.

Legutóbb, Kolozsvárt jártomban siettem megragadni a régen keresett
alkalmat, hogy a Hidegszamosi barlangból kikerült csontokat megtekint-
sem, annál is inkább, minthogy OROSZ ENDRE apahidai igazgató-tanító és
buzgó ősrégész innen származó újabb csontlelettel örvendeztetett meg.

¹⁾ DR. KOCH ANTAL: A hidegszamosi csontbarlang ismertetése. Értesítő az erd. muz.
egyl. orvos-természettud. szakosztályából. II. Természettud. szak. XIII. köt. I. füz. 1—12. l.
3 táblával (Kolozsvár, 1891.)

omlott barlang. Az ősember lakóhelye nem lehetett. Turista-mászóiskolának való. — 2. A Kétágúhegy Öregszirt alatti barlangja lehetett ugyan ősemberlakta hely, hisz szádája északról védett és nyugatra tekint, de a fenéke sziklás és így emberi nyomokat benne fellelni nem lehet. Turisták pihenőhelyének való. (Az Öregszirt Váll-a közelében található odúk fenéke még kikutatva nincsen.) — 3. A Pilis tulsó északnyugati oldalán, a Pilisszentkeresztről a Két-Bükkfanyergen át Pilismarótra vivő út mentén, amelyen át úgy a tatárok, mint a törökök is Esztergom ellen vonultak, az Ördöglyuk guánóval telt szűk és mély zombolya csak kötélmászást kedvelő turistákat érdekelhet. — 4. A Vaskapu két nyílása alatti kis barlang, valamint a Szoplak és Ziribár tetején lévő kis víznyelő csak földrajzi érdekességű. — 5. A Ziribár hegy lábánál fekvő hatalmas Macskabarlang mint egy lölolyas nélküli völgy víznyelője, amely esőzések alkalmával színültig megtelik, emberi lakóhely sohasem lehetett. (Az előző turista-kalauzban fantasztikus adatokat találhattunk a környékbeli lakosok bemondása alapján, de ezeket a téves adatokat pontos felméréseim alapján a „Barlangkutató” című szaklapban annak idején helyesbítettem.)

A pilisi hegyvidék fent felsorolt barlangjain kívül ezidőszertint nincs több felemlítésre méltó ugyan, de a pilisi hegyvidékkel összefüggő és közvetlen Budapest közelében fekvő más barlangokra is ki kell itt térnem, mert annak a barlangkutató munkának ismertetése nem lenne teljes, amely ezelőtt húsz évvel, a Budapest környéki barlangokra általában kiterjedt.

A pilisi hegyvidéken befejezett ásások után a barlangkutatók figyelme a Máriaremete közelében fekvő Remetehegyi kőfülkére és barlangra is kiterjedt. Az előbbi *dr. Kormos Tivadar*, az utóbbi *dr. Kadic Ottokár* ásta fel. *Dr. Kormos* a magasan fekvő kőfülkében jelentékeny pleistocén faunát talált, viszont az alacsonyan fekvő Remetebárlangban csak újabbkori leletek akadtak.

A Remetehegyen található ravaszlyukak csak sziklamászó szempontból érdemelnek figyelmet.

Eközben a Budai Torna Egylet fiatal mérnök tagjaival, Szücs és Kmetty urakkal, vezetésem mellett felmértem a Budapest környékén található legnagyobb kiterjedésű barlangot, a solymári Ördöglyukat. Az 57 méter mélységig terjedő, szerteágazó barlang felmérése igen nagy feladatot rótt két tornász társamra. Heteken át, gyakran egész éjszakákon át dolgoztak nyaktörő helyeken kúszva, mászva lelkes készséggel, míg a három szintre terjedő barlangot felmérni tudták. Hatalmas, gyönyörű térképük a Földtani Intézet Múzeumának falát díszíti.

A solymári Ördöglyuk kétnyílású barlang. Az északra fekvő kisebbik nyílás bottozatosan ráhajló sziklatömege alatt neolitikori cserépmaradványokat találtam. Lehet, hogy a mélyebben fekvő rétegek alatt az ősember nyomait is meg lehetne találni. Ugy tudom, ez a hely a mai napig kiásva nincsen.

Hátra maradt még a Vác fölötti Nagyszál Násznép barlangja és a Bajótólótti Öregkő barlangja. Mindkettőt szintén én ajánlottam a kiásásra. Közbejött a bajóti jegyző kérése, hogy a szakosztály az Öregkő gerincvonulata déli lejtőjén tátongó két zombolyt kutassa ki. *Dr. Jordán Károly* és *Scholtz Pál*

99. Macska barlang

Csobánka

Pilis

Pilis-vonulat

KÜ: Csobánkától Ny-ra, 1,5 km-re, a Nagy Ziribár /409/ DK-i lábánál, a Tavasz kunyhó mellett

Bej:

H: 50 m, Mélys: 10 m, Tszf: 240 m,

Jell: Időszakos víznyelő barlang, közothatáron

Haszn:

Irod: 156, 157, 174, 109.

Megj:

A PILIS-VERSEGRADI HEGYSÉG RÉSZLETES KALAUZA.

SZERKESZTETTE:
Dr. THIRING GUSZTÁV.

(51 képpel, 2 látóképpel, 9 alaprajzzal, 2 várostervrajzzal és
2 térképpel.)

BUDAPEST, 1929.

ÉS ALPINIZMUS LAP-, KÖNYV- ÉS TÉRKÉPKIADÓ R.-T. KIADÁSA

50

Pilis csop. Dobogókő csop. Hosszúhegy csoportja. Kevély csoportja.

B) HOSSZÚHEGY ÉS SZURDOKVÖLGY VIDÉKE.

A Kevély csoportjától ÉNy-ra terül el a Pilishegységhez tartozó Hosszúhegy csoportja. A csoportot K-ről és D-ről a Csoabánka—Pilisvörösvári országút (Rétvölgy), E-ről és EK-ről a hegység fővölgye; a Pilisi patak felső folyása, amely Pilisszentkereszt közelében a Szurdokvölgyet alkotja, ÉNy-ról és Ny-ról a pilisszentkereszt—pilisvörösvári megyei út határolja. A Kevély csoportjából a mély Csoabánka (256 m), l. 29., a Pilis csoporttól a Szántói nyereg (377 m, pilisszentkereszt—pilisszentkereszt kocsút hágója, l. 45.) választja el. A csoport fővölgye (ENy—DK) a Hosszúhegy lapos, erdős gerince (497—485 m); a D-nek kiágazó gerincen a Ziribár (409 m) és a Garancshegy (289 m) kúpjait találjuk s közöttük a Macskabarlangot. A fővonalat EK-i lejtője meredeken törik le a Pilisi patak vadregényes Szurdokvölgyébe.

Közlekedés a budapest—esztergomi vasútvonalon (l. 1.) Pilisvörösvárra vagy a budapest—szentendrei hev. vonalán (l. 2.) Pomázra.

30. Pilisvörösvár (191 m), rendezett utcájú nagyk. Pest-Pilis-Solt-Kiskún vm., Pomázi járásában, a budapest—dorog—esztergomi országút (Bécsiút) mentén, a Pilis felől lehúzódó tagas völgytekő szélén, kopár dolomit- és mészhégyek tövében. 835 ház, 6069 lak. (köztük 4526 német, 1231 magyar s 133 tót), kik azelőtt fuvarozásból és előfogat állításából éltek, ma földművelést, szőlő- és gyümölcsstermesztést, kőszén- és kőbányászatot, homokfuvarozást s tejkereskedést űznek. A községben gr. Karátsonyi Jenőnek volt birtoka és kastélya.

Vendéglő: Herbszt Mihály és több szerény kocsmá. — Vasúti állomás (a Budapest—Esztergomi vonalon). — P. T. Tb. helyben. — Tűzbusz Pilisszántóra 60 f. — Csendőrség. Fogalmi adóhivatal. — Temető és téglagyár. Budapest-vidéki kőszénbánya rt.

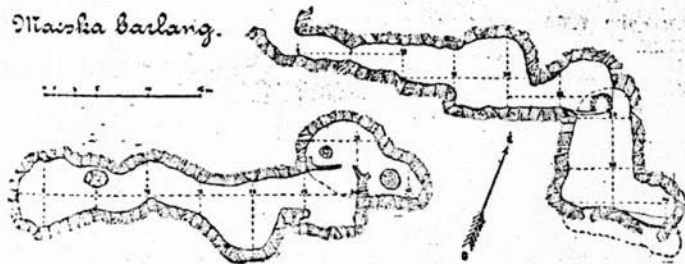
Pilisvörösvár régi hely; a török kiverése után 1690. csak a ostanester s néhány lakó élt itt. község utóbb települt. Mária Teréziától 1860-ig a Majthényi-család rta, melyről a Karátsonyi grófi családra ment át. Karátsonyi Guidó itt alapította az osmert rózsauinnyepélyeket. A főt menten római merföldmutató kőszlop és a templom falában két római sírkő látható.

A falutól Ny-ra emelkedő Vöröshegyen (352 m) állott régi irnak, melytől a község nevét vette, ma már legkisebb nyoma nes. Igen szép a vasút által körülzárt Kálváriahegyről (255 m) dő kilátás, valamint a hófehér szikláiról már messziről telismerhető kétesűcsű Órhegyről (339 m) a kopár Zajuáthhegyekre nyíló p.

31. Pilisvörösvár—Garancshegy—Macskabarlang—(Tavaszkunyhó)—Csoabánka (2 ó.; a barlangtól Csoabánkáiig k kereszt út.). Az állomástól Garancspuszta (159 m, 35 p.) el-

51

Macskabarlang.

hagyott házához l. 29. A b. kiágazó szekérúton (kezdetben mélyút), a puszta házak mellett kis völgyecsékben, szőlők között, EK egy nyeregbe (1/4 ó.). A nyeregből ÉNy-i dőlőúton, majd (Ny) út nélkül a Garancshegy (289 m) lapos tetejére (10 p.). Szép kilátás, jó tájékozódó pont.

[A Ziribár (409 m) DK felé három párhuzamos gerincet bocsát, melyek közül a legkeletibb a Csoabánka nyeregben (256 m, l. 29.) végződik. E gerincnyulvány és a jóval rövidebb középső gerinc közötti völgyecske mélyében, a szántóföldek feletti erdőhatár mentén, fekszik a Macskabarlang.]

A tetőről É-ra leereszkedünk (5 p.) a Ziribár és a Garancshegy közötti Garancsnyeregbe (253 m, ahol egy csobánka—pilisszántói utat keresztelünk) s innen egy Ny-i irányú szekérúton a Ziribár középső DK-i gerince alján a mögötte lévő Macskavölgybe tartunk s az erdőhatár mentén emelkedve, a völgymélyedésben, az erdőben néhány lépésnyire a Macskabarlang tatogó nyílásához jutunk (20 p.). A barlangtól néhány lépésnyire D-re, keakereszt jelzésű ösvény, a Magyarországi Kárpát Egyesület budai osztálya által létesített „Tavaszkunyhó”-hoz visz.

Az aknaszerű barlang nyílása az oligocén homokkővön át fúrózott (EK) csarnoka és termel azonban a mélyebben (4 m) reteződő Dachstein-mészkőben alakultak ki. A csarnok nyílása 5 m széles s 2 m magas, de egy lezuhant kőcső mellett 1,4 m-re alacsonyodik, majd ismét állva haladhatunk a j-ről b-ra ferdén lejtő, cseppkőréggel bevont síkos, vízmosott kőek között. A nyílástól 15 m-re a fenék pászterűen 1,5 m mélyre letörik. A barlang itt természetesen kibővül, 5 m magas, 7 m széles. A fenék itt is j-ről b-ra lejt és azelőtt vízszintalaghoz hasonló szép cseppkőréggel volt bevonva, melynek csak csekély töredéke maradt meg a szemközti falon. E falon túl az elszapolt folyoso 10 m-re nyúlik meg előre, azután két ágra oszlik. (Hossza ideig 30 m.) A barlang egész hossza 36 m.

A patakmeder oldalában, a barlang felett hatalmas, alig lejtő, többszáz m² területű sziklatábla van, melynek megtekintése igen érdemes.

(A barlangtól a Ziribárra és a Hosszúhegyre l. 32.)

A barlangtól két kereszt jelz. ösvényen felhagyott mészkő-tetőn (5 p.), majd a mezőn át KÉK tartva felkapaszkodunk a völgyzáró gerincen (283 m) haladó pilisszántó—csobánka kocsútra, melyet egy keresztnél érünk el s mely (l. 34.) a Csoabánka

A vizesés alatt látható két tárnaszerű nyílás tisztán mesterséges és annakidején szén után kutattak bennök.

Hosszúhegyi barlang. Ezt a barlangot *Wissinger* ismertette¹⁹ 1875-ben. Pilis-szántó határában a Hosszúhegynek majdnem a derekán. A zombolyszerű bejárat 22 méternyi mélység után egy kis terembe vezetett, amelyből még két másik kis oldaljárat nyílt. A barlangban elég gazdag cseppkőképződést talált. Sajnos, a régi leírás után a barlangot eddig még nem sikerült megtalálnunk.

Kiskevélyi barlang. (Mackó-barlang.) A Kiskevély északi oldalán a zöld jelzésű *Cholnoky*-út mellett 172 m relatív magasságban. A 11 m széles és 3.5 m magas nyílású barlang mintegy 22 m mélyen nyúlik a dachstein mészkőbe. A barlangot 1796-ból *Vályi András*¹² említi először, később 1851-ben *Fényes Elek*¹ is megemlékezik róla. 1871-ben *Koch Antal* pedig¹⁴ már részletesen le is írta, sőt térképét is közölte. Annakidején a barlangi medve számos csontmaradványait is megtalálta. *Hillebrand Jenő dr.* által az 1912. és 1913. években megejtett ásátásai révén pedig világhírnévhez is jutott ez a barlangunk. A számos és érdekes ősléleki maradványok mellett a régibb kőkor emberének eszközei közül különösen a barlangi medve szemfogából készült penge leletek nagyjelentőségűek.

Klotild-barlang. (Ördög-barlang.) Piliscsaba határában, a Póstaréti erdőben, a piros jelzésű útból kiágazó Cseresznyés-árok oldalában mintegy 50 m relatív magasságban. A 2 m széles és 1 m magas északnak néző nyílás egy kis 4 méteres előcsarnokba vezet, honnan előbb jobbra, majd balra kanyarodva egy 22 méteres csarnokba jutunk. A törmelékkel nagyrészt feltöltött barlangot, melyből már a guánót is kibányászták, *Bekey Imre Gábor*⁸ nemrég elhunyt barlangkutató turistatársunk ismertette.

Leány-barlang. Csév határában, a Pilis nyugati sziklakuigrásában, a Csévi szirtekben. A pilisi nyereghez vezető Vörös-út jobboldalán levő hatalmas terek előtt kiágazó jelzett turista ösvény előbb a Legény-, majd tovább a Leány-barlanghoz vezet. A dachstein mészkőben levő hatalmas, a kőzet dőléséhez igazodó, nyugatnak néző nyílás egy előcsarnokba vezet, melynek hátsó baloldali falából egy érdekes csőszzerű járatba juthatunk. A jobboldali kis üreget leszámítva az előcsarnok végéből vezető kis lyukon lebújva a barlang több hatalmas csarnokból álló sorozatába kerülünk. Ezen a részen azonban már közel is ajánlatos. A barlang régészeti felásatása 1912-ben kezdődött a szomszédos Legény-barlanggal együtt. Az akkori ásátás azonban főleg a kincsásóktól felforgatott réteg átvizsgálásából állott.^{9, 13} 1929-ben a *Magyar Turista Egyesület* támogatásával *Kadic Ottokár dr.* folytatta a megkezdett ásátást.¹⁰ A számos hulltatti és neolitikori cserépedény és csonteszköz között különösen egy szépen csiszolt kőbalta és egy átfürt csontfejsze voltak érdekesek.

Legény-barlang. (Klapeck-barlang.) A Pilis oldalában, a Csévi szirtokban, a Leány-barlang előtt. A 7 m magas és 4 m széles nyílás egy 23 m hosszú előcsarnokba vezet, honnan egy sziklakapun át egy kis terembe jutunk, melynek délkeleti végén lévő kéményen és egy kis szűk lyukon a barlang egy alacsonyabb termébe ereszkedünk. Innen ismét tovább egy lyukon a barlang mintegy 60 m hosszú teremsorozatába kerülünk. Ebből a részből újabban a *Természetbarátok Turista Egyesületének* tagjai több számos teremből és hatalmas (20—25 m) mély kúrtókból álló járatot fedeztek fel. Ezt a barlangot is, mint a Leány-barlangot *Bella Lajos* és *Kadic Ottokár dr.* ásatták fel 1912-ben.^{9, 13} A kincsásók a kutatókat itt is megelőzték. A számos neolitikus és hulltatti korú cserépmaradvány mellett több neolitikus kori feltört emberi csontmaradvány is előkerült, amiből a kutatók az itteni ősember kanibalizmusát sejtették. Külön érdekessége volt az ásátásnak egy I. Ferdinánd korabeli pénzhamisító készség, illetve a hozzávaló eszközök feltalálása.

Macska-barlang. (Macka jama.) Csobánka határában, a Ziribár délkeleti és középső gerinnyülványa közötti völgyben. Tipikus víznyelő barlang. A barlang aknaszerű nyílása a dachstein meszet takaró hárshegyi homokkőben van, míg a barlang többi része magában a mészkőben. A zombolyszerű hatalmas nyílás egy, a völgy alá visszafutó lejtős csarnokba vezet, melynek végén mintegy 25 m után egy 10 méteres kúrtó vezet le a barlang elszaposodott víznyelőjéhez. Itt már kötel vagy kötelhágasó szükséges. A barlangot először 1871-ben *Koch Antal* ismertette,¹⁴ aki szerint a csobánkai kőbánya bérője annakidején a víznyelő kúrtójában állítólag 60 ölnyire becsúszott le, anélkül, hogy fenéket ért volna. 1914-ben *Bekey Imre Gábor*¹¹ ezt a mendemondát pontos kutatásaival megcáfolta.

Oregszirt barlangja. Az Oregszirt felső részében. A barlang nyílása Kesztyű

KARSZT-ÉS BARLANGKUTATÁSI TÁJÉKOZTATÓ

BUDAPEST

1966

*Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat
Budapest VI. Gorkij fasor 46-48*

Szeptember végén az Istvánlápai-barlang nyugati végén egy szifon kibontásával kb. újabb 500 m-t haladtunk előre, s a barlang eddigi legszebb szakaszát tártuk fel.

Október-november hónapokban tovább folytattuk az Istvánlápai-barlang feltárását, a mellékágak bejárását, a továbbjutást akadályozó szifonok és aknák tüzetes vizsgálatát. Decemberben a felmérés és a bejáratú akna bővítése indult meg. Csoportunk ez évben 4042 munkaórát teljesített.

Gyenge Lajos

JELENTÉS A MÓRICZ ZSIGMOND GIMNÁZIUM FÖLDRAJZI SZAKKÖRE BARLANGKUTATÓ CSOPORT 1965. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

Csoportunk - jellegének megfelelően - 1965-ben is kettős munkát fejtett ki.

a/ Egyrészt kisebbarányu feltáró, illetve újrafeltáró: exhumáló munkát végzett a kutatási területein,

b/ másrészt tanulmányi kirándulásokat rendezett hazai és külföldi karsztos területekre a fiatal barlangkutatók alapfoku képzése céljából.

a/ Az Országos Természetvédelmi Hivatal által jóváhagyott kutatási területeink: az Ürömi-viznyelőbarlang és a Vác melletti Naszály viznyelőbarlangja. Mindkét viznyelő időközben eltömődött bejáratát újra kibontottuk és a barlangok belsejét is bejártuk és ellenőriztük.

b/ Tanulmányi kirándulásaink során ismételtén bejártuk és tanulmányoztuk a Budai hg. hévizes barlangjait /Mátyáshegyi-, Szemlőhegyi-, Ferenchegyi-, Solymári-barlangok/ és a Hétiyuk-zsombolyt.

Voltunk a pillisi Legény-barlangban és a gerecei hajóti zsombolyokban. - Külföldi tanulmányuton voltunk a tavaszi szünetben, első ízben a Lengyel-Kárpátokban, amelynek során elsősorban felszíni - geomorfológiai jellegű kirándulásokat tettünk: a Beszkidékbe /Gorce hg./, a Pieninekbe /Dunajec-áttörés/ és a Tátrába, de több kisebb tátrai barlangot és karsztos eredetű szurdokvölgyet is megtekintettünk /Dunajec, Koscieliska-völgy/.

Dr. Leél-Össy Sándor

JELENTÉS AZ MKBT "TOLDY" BARLANGKUTATÓ CSOPORTJÁNAK 1965-BEN VÉGZETT MUNKÁJÁRÓL

1. Szervezeti élet

Az 1963-as tanévben alakult csoportunk ebben az évben már 48 főt számlál. Tizenketten felnőttek; egyetemisták, tanárok, munkások, rendőrségi alkalmazottak stb., 17 tagunk ebben az évben érettségizik és tölti vagy töltötte be 18. életévét. Tehát csoportunk ifjúsági jellege fokozatosan megszűnik. Tekintélyes taglétszámunkat annak ellenére megőriztük, sőt növeltük, hogy az év folyamán jelentős tagrevíziót hajtottunk végre csoportunkban. Öt tagot rossz tanulmányi munkája, ötöt pedig fegyelmezetlensége és rossz munkaerőkölcse miatt távolítottunk el a csoportból. Jelen pillanatban kb. 10 fiatal jár a fenti létszámon kívül turáinkra s vesz részt feltárásainkban, akiket csupán 3 hónapos próbaiddő elteltével veszünk fel a csoportba és javasolunk rendes MKBT tagoknak. Ez a módszer nagyban növelte az ifjúság körében tekintélyünket.

A Toldy-csoportot 7 tagú vezetőség irányítja; az ifjúsági csoportvezető, az 5 munkabrigád vezetője, a faliúság szerkesztője, és a műszaki-térképészeti munkák irányítója. Kéthavonként tartunk taggyűléseket és kéthetenként vezetőségi üléseket. Az utóbbiakon a közvetlen munkafeladatok, műszaki és fegyelmi problémák megbeszélése folyik. A csoport az elmúlt évben havonta jelentette meg színes, rajzos fotós faliúságját, amely az ifjúság körében nagy népszerűségnek örvend. Levelezési kapcsolatban állunk szovjet és bolgár barlangkutatókkal.

1965-ben 6500 munkaórát töltöttünk a föld alatt. Végh Ernő, Pálvölgyi Gábor, Szabó Gábor, Benkő Gyula fejenként 300 óra felett teljesítettek.

Az elmúlt év folyamán négy munkahelyet létesítettünk, melyek közül háromnál jelentős szerszámbázisunk van.

2. A csoport kutatómunkájáról

a/ Az említett négy munkahely közül a Mátyáshegyi-barlang tekintetű a legállandóbb, szinte "mindennapos" objektumnak. Rendszerint két brigádunk dolgozik itt minden héten. Itt neveljük a csoport újoncait és jelentős feltárások futódnak ebben a barlangban a csoport nevéhez. Február-március hónapban kemény bontási munkával /gyakran éjszakai műszakokkal/ tártuk itt fel a Színház-teremből kiindulva a 400 métert meghaladó Toldy-ágot. Az új ágba azóta is rendszeres bontási munkát végzünk, ennek eredménye, hogy a későbbiek során összeköttetést létesítettünk a Meteor-ággal és a régi barlangrész Nagy-termével /az utóbbit 1965 novemberében/. Az új ágba érdekes hévizes oldások és kitöltések, épségben maradt mederszakaszok, nummuliteszek, lepusztult és épülő cseppkőképződmények, kalcitkristálytelepek, stb. található. Pillanatnyilag egy kuszójáratban folyik a munka újabb összeköttetés reményében, és három veszélyes omlás óvatos likvidálása folyik az újabb részek feltárása érdekében.

Az ág térképét Végh Ernő irányításával kisebb-nagyobb kudarcok után 1965 novemberében készítették el csoportunk térképészei.

b/ Csoportunk az elmúlt évben két tábort létesített a Keszthelyi-hegységben levő Cserszegtomaj községben, a hegység karsztjelenségeinek kutatására és a cserszegtomaji Kutbarlang feltárására. Júniusban 20 emberrel 17 napig, szeptemberben 7 emberrel 4 napig dolgoztunk itt. Különösen a júniusi tábor mutatkozott értékesnek. Bejártuk az egész hegységet. Felkerestük a dr. Bertalan Károly által megjelölt barlangi objektumokat. Részletesen megvizsgáltuk az összes hévizes tölcésereket, üregeket, maradványokat. Elkészítettük a Rezi-hegyen lévő Sinka-liktya és a Melegforrás-barlang térképét, valamint a Dobogó-tetőn lévő dolomithan alakult 38 méteres, részben beszakadásos barlang alaprajzát. Rengeteg fényképfelvételt készítettünk és mérési adatot gyűjtöttünk. Tervbevéttük a környék részletes hévizes térképének elkészítését.

A munka gerincét a cserszegtomaji Szent Anna kápolna mellett lévő Kutbarlang feltárása és feltérképezése alkotta. A barlang 51 méter mélységben, 131 méter tsz. feletti magasságban nyílik és triász kori dolomitrétegek és pannon homokkő réteg határán alakult ki az itt feltörő hévizek hatására. 1930-ban bukkantak a barlangra, kutatás alkalmával. Azóta többen látogatták; készítettek a barlangban fényképeket, vázlatokat, rendszeres kutatást és részletes leírást azonban nem igen találunk róla. Mi dr. Leél-Össy Sándor cikkére és vázlatára támaszkodtunk a munka kezdetén.

A kut mélyére való leszállást csörlő segítségével és az 51 m mélyben felépített állványzattal oldottuk meg. Az állványozást elég veszélyes, szinte akrobatikus munkával Vaszilievics Sömjén Péter és Tóth László barlangkutatók végezték. A csörlőt a Halimbai Bauxitbánya igazgatósága bocsátotta rendelkezésünkre. Az eddig feltárt mintegy 150 méter hosszúságú labirintusrendszer több pontján áttörve több műszakos nehéz feltárásmunkával, mintegy 600-650, majd később szeptemberben mintegy 750-800 méterre növeltük a barlang hosszát déli és délkeleti, majd északi irányban. Az új labirintusrendszerben termeket is felfedeztünk. A régi szakasztól keletre induló, majd éles szögben délre, illetve délnyugatra forduló szűk, néhol rendkívül alacsony, mintegy 40 m hosszúságú Meteor-ágnak elnevezett járat hirtelen tágas, kb. 14-15 m hosszú, helyenként 4 m magas impozáns terembe torkollik, a terem padozatát vöröses csuszós agyag borítja, a falakon, kőlapokon mindent hatalmas telepekben ragyog a hosszú /néhol 5-8 cm hosszúságú/ tüllaku vagy csoportos gipszkristály. A terembe vezető járatokat és magát a termet is gótikus formáju, alul elkeskenyedő, arányosan képzett homokkő oszlopok tartják, a hévizek évezredes munkájának ragyogó termékei. A fentemlített teremről, amelyet Szabó Pál Zoltánról, nemrég elhunyt neves geográfusunkról kívánunk elnevezni, déli, délnyugati, valamint délkeleti irányban számos járat vezet. Ezekből nyílik, kb. 15 méterre a nagyteremtől, egy ősi mederszakasz, amelynek érintetlen iszaplerakódását előtűntünk még senki sem taposta. Ebből a levegőtlen, alacsony labirintusrendszerből, amelyet Holt-tó-nak neveztünk, egyelőre nem találtunk továbbjutási lehetőséget, mindent eltömött a finom iszaplerakódás.

A régi szakasztól északra kb. 24 méterre található a Szürke-terem, érdekes beszakadásokkal, kovásodott homokkő és konglomerát rétegekkel, limonitképződményekkel. Innét több járat vezet északra és keletre. A Szürke-terembe vezető járattal párhuzamos kb. 14-15 m hosszú, szűk folyosó, a Medikus-ág végén található a 12 m hosszú 10 m széles Toldy-terem, mély, tölcészerű, dolomittal, törmelékkel eltömött üregeivel, amelyekből talán egy alsóbb szakasz nyílik majd meg

előttünk. A szeptemberi rövidebb időtartamu kutatótábor idején, ebből a teremből kiindulva kb. 55 méter hosszúságú, észak-keletre induló, majd északnyugati irányba forduló járatot fedeztünk fel. Ugyanekkor bontottuk meg a kut másik oldalára, északi irányba forduló járatrendszer is, amelyben csodálatosan szép, öklönnyi nagyságú csoportos gipszkristályokra bukkantunk.

A fent leírt barlangjáratokból, termekből számtalan vízszintes járat indul, amely szinte áttekinthetetlen, bonyolult labirintusrendszerrel teszi a barlangot. Ezért van az, hogy bár az első feltárási naptól kezdve mértünk és térképeztünk, mégis csupán a főjáratok egy részét térképezhetjük fel a nagyobb termekkel. A jelenlegi - Végh Ernő és Káplán Tibor kutatók által - pontosan feltérképezett járatszakasz hossza mintegy 250 m. Ez szerény számítások szerint is kb. csak egy harmada az eddig feltárt barlangnak. Megemlítem, hogy a régebben felfedezett barlangrészben lévő két, 8, illetve 7 méter hosszúságú termet Lovassy- illetve Helikon-teremnek szeretnénk elnevezni. Lovassy a keszthelyi Balaton Múzeum megalapítója volt. Egy régebbi megállapodás szerint az egész barlangot az 1965 áprilisában elnyújt Dr. Dornyai Béláról kívánjuk elnevezni.

A barlangban számos fotót készítettünk, a felhozott iszap- és agyagminták, kőületek laboratóriumi vizsgálata folyamatban van.

Ami a sokféle megkövült növényi kéreg, törzs és ág maradványt illeti, ezek egyesek szerint a triász kor végén kialakult szárazulat idejéből származnak.

A barlangban több kutató egybehangzó véleménye szerint gipsz, barit, kalcit, limonit és markazit található. Magam baritot csak igen kis mennyiségben észleltem.

c/ 1965 tavaszán, április hónapban 12 napig dolgoztunk 13 emberrel a Bükkben, a pénzpataki rendszerhez tartozó Diósi-viznyelősor 3-as számú nyeldejében, mint a Budapesti OSC természetjáró-barlangkutatók vendégei. Napi 10-12 órás, zord időben végzett munka során mintegy 18-20 métert haladtunk a nyelő belsejében aránylag széles, négykézláb járható, végig szálkőben alakult járatot hagyva magunk után. Ezt a munkát is szeretnénk folytatni, bár a továbbkutatás egyre bonyolultabb technikai megoldásokat és egyre több embert igényel.

d/ 1965 novemberében fogtunk hozzá a Budapesti OSC természetjáróival együtt a Pilis-hegységben, Csobánka határában, a Macska-völgyben nyíló Macska-barlang viznyelőjének feltáráshoz. Pillanatnyilag a belső barlangteremben felhalmozódott törmelék eltávolításán dolgozunk. Remélhetőleg még ebben az évben eljutunk az évekkel ezelőtt, Meteor barlangkutatók által már kibontott és újra eltömődött kacsakaringós járatig, amelynek ezideig meg nem bontott közelzáródása rejtheti az évenként lezuduló nagy víztömegek "csodálatos" eltűnésének titkát. Ezt a munkát 2-3 brigáddal a tavaszig kívánjuk folytatni. Párhuzamosan térképezési munkát végzünk a barlangban és a terepen.

3. Barlangkutatóink szakmai továbbképzése

Az elmúlt évben sokat fejlődtek kutatóink a karszt- és barlangkutató tudományos alapismereteinek elsajátítása terén. Tavasszal 8 előadásból álló tanfolyamot szerveztünk, amelyen a karsztmorfológiai alapismeretekből dr. Dénes Györgytől hallott előadásokat csaknem az egész tagságunk. Emellett térképezésből, kötélmászásból és elsősegélynyújtásból is hangzottak el előadások, illetve szerveztünk gyakorlati foglalkozásokat. A második félévben arra helyeztük a fókuszot, hogy minden aktív barlangkutatónkat megtanítsunk mérni, műszereket használni és térképezni. Ebben a munkában Végh Ernő ifjúsági vezetőnk és Káplán Tibor műegyetemi hallgató lelkes oktatómunkájára támaszkodtunk. Jelenleg 9 tagunk tud megfelelő szinten mérni és térképezni. Nagy problémát jelent, hogy nem áll rendelkezésünkre megfelelő számú és minőségű műszer, mérőeszköz. Most végző negyedikeseink közül 5 tagunk szeretne geológiai vagy geográfiai szakon továbbtanulni.

Mikus Gyula

BESZÁMOLÓ

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1975. első félévi tevékenységéről

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Budapest

Spartacus TE "LÓCZY LAJOS" barlangkutató csoport 1974. évi
beszámoló jelentése

Az 1974-es év egyesületünk pénzzavarai miatt a megpróbáltatás éve volt, melynek átvészélése tagjaink áldozatkészségével volt csak lehetséges. Ez okozta, hogy a nyári bükki tábor idejét és résztvevők számát csökkenteni kellett és a kisebb költséggel járó pilisi hétvégi munkaturák számát növelni.

Tagjaink ennek ellenére sem veszítették el a kutatás iránti kedvüket, és a kollektív szellem megerősödött. Ehhez hozzájárult az is, hogy végre kutatási engedélyt kaptunk.

Most már úgy a gyakorlati munka, mint az elméleti, öntudatosabb lett. A kutatás mellett a barlangokba való járások tökéletesebbé tették a biztonságtechnika elsajátítását. A szakkönyvekből, a tanfolyamokon és a szakelőadásokon való tanulás értelmet talált a gyakorlati munka felhasználásában.

BÜKKI-TÁBOR. Az 1973. augusztusában megkezdett feltárást folytattuk a Diósi-völgy IV. számú víznyelőjében. Cél: a víznyelőből nyíló feltételezett barlangrendszerbe történő bejutás. Az ehhez vezető járatot bontottuk, mely nedves és igen szűk volt. A víznyelés valószínűen a III. sz. víznyelőben történik. A szűk járat áttörése agyagban beágyazott kövek fejtését igényelte. Nehéz munka volt, mert különböző testhelyzetben lehetett csak dolgozni. A levegő sűrűsége miatt 4 órás váltás vált szükségessé. 56 munkaórán csak 2 m-re tudtunk eljutni 3 m³ agyagos törmelék és 1,90 m³ kő kitermelésével a felmérést és feltérképezést elvégeztük.

HÉTVÉGI MUNKATURÁK: A Macska-barlang 7 m széles bejárata sziklaköveit kellett fejtenünk, melyeket a barlang felszíni oldal falánál töltésként használtunk fel, hogy a pilisszentkereszti szurdokból a víztömeg ne folyék be a barlangba. Ez hosszú ideig tartó munka és az 1975. évben a kézi szállítás helyett csillével oldhatjuk meg. Megfigyelésünk szerint, mint időszakos víznyelő esőzések idején

nyel vizet, mely a barlang patakmedrének 9-m-es kuszodáján folyik le. A lejtős és erősen törmelékes folyosót szifektetés céljából kitisztítottuk. Könnyebben értük el a Lóczy termet (nevét névadónktól kapta). Ennek cseppkőbekéregzését vandál kezek pusztítják. A barlang bejárati szintjének végpontjában agyagszifon látszik, melynek áttörése ez évi feladatunk lesz. (t. i. furókat kapunk). A Lóczy teremről balra lépcsőzetes letöréssel bejutva a Csernavölgyi terembe jutunk (áradó kutatócsoport vezetőjéről neveztük el tiszteletből).

Ennek végpontjából kiinduló 2 kuszoda kutatása későbbi feladatunk. Az egyik kuszoda kutatása az elmúlt év vége felé elkezdődött. Kutatónaplónk szerint 1-1 héti munkatúra átlag 24-40 munkára 10-18 fővel, átlagkitermelés $1,5 \text{ m}^3$ agyagos törmelék, $1,8 \text{ m}^3$ kő. A kuszodában való előrehaladás kitartó munkát igényel, átlag 30-40 cm. A barlang átvétele óta most történt meg az első valós felmérés és feltérképezés. A barlang flórájának faunájának vizsgálata folyamatban van. Ez évi feladatunk lesz az állandó hőmérséklet- és légnyomásmérés is.

A kutatás mellett vállaltuk a barlang környékének természeti tájja való kialakítását, valamint a "Tavaszkunyhó" belső terének rendbehozását.

LENGYEL JÓZSEF

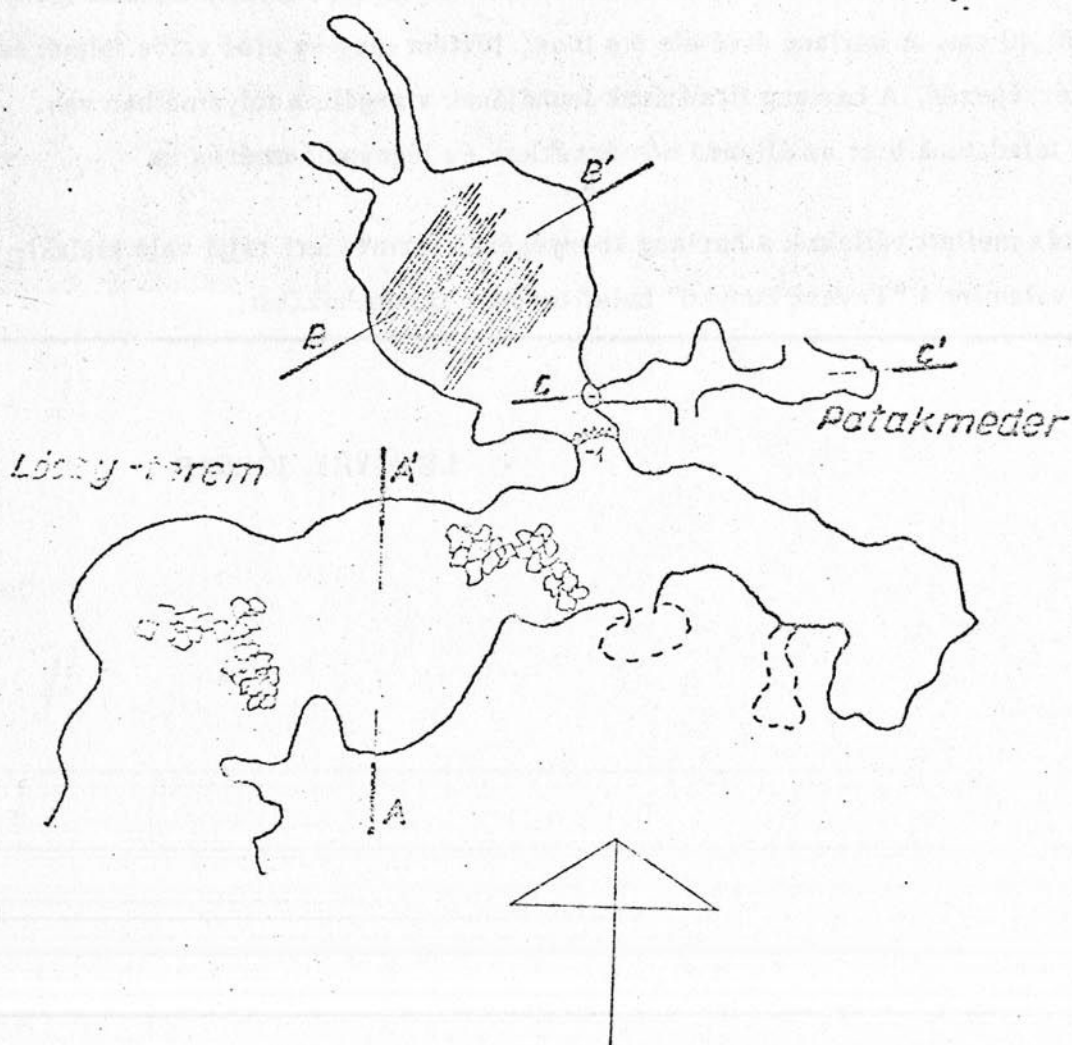
Macska -barlang

Felmérte: SPARTACUS TE.

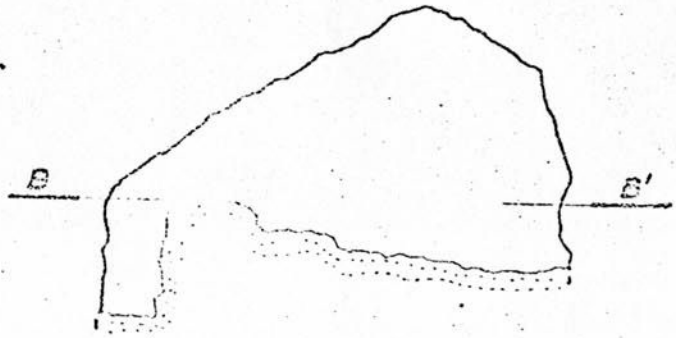
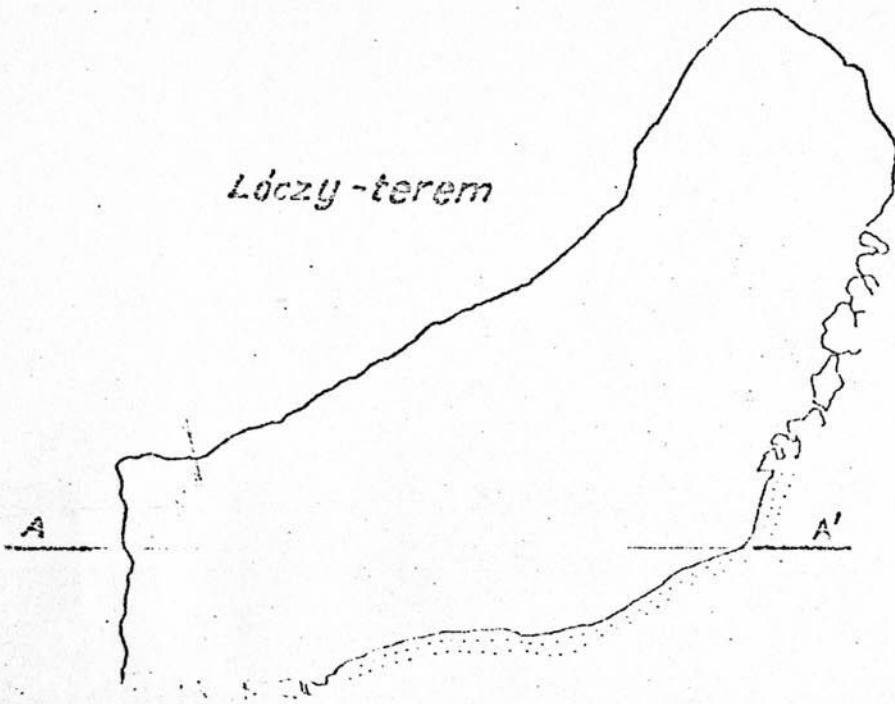
Lóczy Lajos barlangkutató csop.
1974.

Szerkesztette: Bernáth Mihály

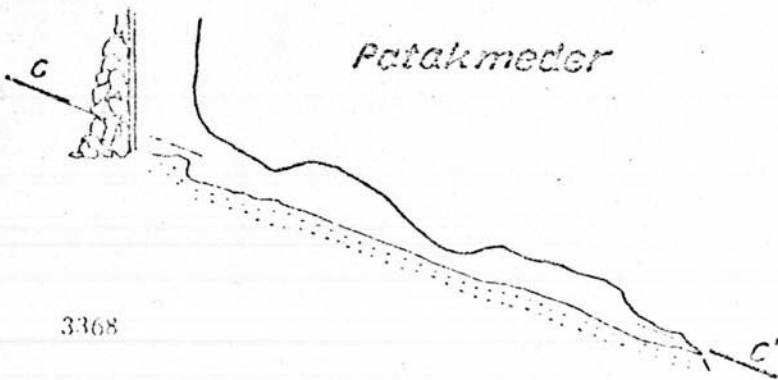
M = 1 : 200

Lóczy-terem

Patakmeder

3368

BESZÁMOLÓ

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1975. második félévi tevékenységéről

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Budapest

A Spartacus TE Lóczy Lajos Barlangkutató Csoportjának
1975. évi jelentése

1975. évi munkánkat három terület közé csoportosíthatjuk:

1. Munkák a Macska-barlangban,
2. Gyakorlás, technikai tudásunk gyarapítása,
3. A Diósi-IV. sz. víznyelő kutatása.

1. A Macska-barlangi munkánkat jelenleg csökkentettük.

2. Ez évben legfontosabb feladatunknak technikai tudásunk elmélyítését, és gyarapítását tartottuk. Ezért nagyon sok barlangjáró turát szerveztünk a Pilis és Bükk-hegység barlangjaiban. "Barangolásaink" során mintegy harminc olyan, amely számunkra ismeretlen és több más általunk ismert barlangot kerestünk fel. Így eljutottunk a bükki Borókás-zombolyokba, felkerestük a Pénzpataki-víznyelőt.

3. Ez évben is megtartottuk a rendes évi táborunkat, amelyet a bükki Diósi-IV. inaktív barlang kutatására szerveztünk. Idei táborunk 11 napos volt. Mintegy 25 óra össz időtartamban 3 m^3 sárga barlangi agyagot termeltünk ki. Ezzel a kürtő kb. 1 m-t mélyült.

Gyarmati Gábor